

1955-2025

ГОДИНА
ИНСТИТУТ ЗА
УПОРЕДНО ПРАВО

ИНСТИТУТ ЗА УПОРЕДНО ПРАВО
БЕОГРАД

70 ГОДИНА ИНСТИТУТА ЗА УПОРЕДНО ПРАВО

Приредили
проф. др Наташа Мрвић Петровић
мср Александра Вишекруна
мср Ивана Вишњић

Штампа
Birograf comp d.o.o., Београд

ISBN 978-86-82582-37-3

Рецензенти
проф. др Мирко Васиљевић
проф. др Јовица Тркуља
проф. др Владимир Ђурић

Тираж
300

Издавач
Институт за упоредно право, Београд,
Теразије 41

За издавача
проф. др Јелена Ђеранић Перишић

Превод текста на енглески
др Милица В. Матијевић

Лектура
Биљана Петровић (српски језик)
Мелина Николић (енглески језик)

Припрема за штампу
ДОГМА

Ово издање је настало као резултат истраживања у оквиру пројекта „Прилагођавање правног оквира друштвеним и технолошким променама са посебним освртом на регулисање вештачке интелигенције” који у 2025. години спроводи Институт за упоредно право уз финансијску подршку Министарства науке, технолошког развоја и иновација (евиденциони број: 451-03-136/2025- 03/200049 од 4. 2. 2025).

© Институт за упоредно право, 2025. Сва права задржана. Ниједан део ове књиге не може бити репродукован, пресни-маван или преношен било којим средством – електронским, механичким, копирањем, снимањем, или на било који други начин без претходне сагласности аутора и издавача.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

340.5:005.71(497.11)"1956/2025"

СЕДАМДЕСЕТ година Института

70 godina Instituta za uporedno pravo / приредили Наташа Мрвић Петровић, Александра Вишекруна, Ивана Вишњић. - Београд : Институт за упоредно право, 2025 (Београд : Birograf comp). - 57, 55 стр. : илустр. ; 24 cm

Текст штампан у међусобно обрнутим смеровима. - Насл. стр. приштампаног енгл. превода: Seventieth anniversary of the Institute of comparative law. - Тираж 300. - Стр. 5: Уводна реч / Јелена Ђеранић Перишић.

ISBN 978-86-82582-37-3

1. Гл. ств. насл.

а) Институт за упоредно право (Београд) -- 1956-2025
COBISS.SR-ID 170513929

ISBN 978-86-82582-37-3

9 788682 582373

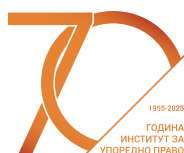
ИНСТИТУТ ЗА УПОРЕДНО ПРАВО

70 ГОДИНА ИНСТИТУТА ЗА УПОРЕДНО ПРАВО

Приредили
проф. др Наташа Мрвић Петровић
мср Александра Вишекруна
мср Ивана Вишњић

БЕОГРАД, 2025.

УВОДНА РЕЧ

У години у којој се обележава 70 година од када је одлуком Савезног извршног већа СФРЈ основан Институт за упоредно право, а у жељи да на пригодан и сада већ традиционалан начин, прикаже резултате рада својих истраживача, приређена је ова монографија. Циљ је да се укаже на вишедеценијску традицију коју баштини Институт за упоредно право, као и на доследност у упоредноправним истраживањима и модернизацији савременог законодавстава, обogaћену резултатима рада и реализованим пројектима Института у протеклих пет година.

Ова монографија систематично приказује делатност и развој Института почев од његовог оснивања до данашњих дана. Протеком времена мењају се и природа и разноврсност правних изазова који се намећу побољшању и осавремењивању српског законодавства, па тако и Институт за упоредно право спроводи основна и примењена научна истраживања која су подобна да одговоре захтевима савременог доба и правне науке. Упоредноправном анализом и критичким приказом страних правних система, националних, наднационалних и међународних, Институт за упоредно право наставља своју мисију, која се огледа у давању доприноса развоју научне и стручне правне мисли, усавршавању постојећих законодавних решења, и усклађивању законодавства са савременим правним тековинама.

проф. др Јелена Ђеранић Перишић

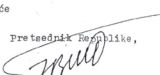
ОСНИВАЊЕ ИНСТИТУТА ЗА УПОРЕДНО ПРАВО

Институт за упоредно право основан је 1955. године Уредбом Савезног извршног већа (Р. П. бр. 290 од 16. јула 1955. године, *Службени лист ФНРЈ* бр. 33/55) коју је потписао тадашњи председник ФНРЈ Јосип Броз Тито. Уредбом о оснивању Института предвиђени су његови основни задаци: прикупљање и сређивање података о стању законодавства, правне науке и праксе у појединим земљама; на захтев државних органа и установа, давање мишљења о појединим питањима страног законодавства и пракси одређене земље са становишта упоредног права; обавештавање иностране правне јавности о стању законодавства, правне теорије и праксе у Југославији; сарадња са сличним установама у другим земљама, као и са међународним организацијама које се баве упоредним правом.

Уредбом Савезног извршног већа од 16. новембра 1955. године, проф. др Борислав Т. Благојевић именован је за директора Института за упоредно право, који је започео с радом 1. јануара 1956. године као једна од првих установа те врсте у свету.

Просторије Института налазе се у дворишном делу зграде, иза репрезентативног и архитектонски изузетно значајног здања у центру Београда, на Теразијама број 41. Зграда је 1965. године проглашена спомеником културе а затим и културним добром од великог значаја. Двонаменска палата, првобитно изграђена за потребе Министарства правде Краљевине Србије и Управе кварта теразијског, дело је архитеката Светозара Ивачковића и Јована Суботића, а подигнута је током 1882. и 1883. године на ободном блоку београдских Теразија, који се граничи са дворским комплексом у Улици краља Милана. По архитектонском и културно-историјском значају издваја се међу административним здањима срп-

Na osnovu čl.93 Ustavnog zakona, Savezno izvršno veće donosi U R E D B U o Institutu za uporedno pravo Član 1 Osniva se Institut za uporedno pravo, sa sedištem u Beogradu. Član 2 Institut za uporedno pravo: 1/ prikuplja i sređuje podatke o stanju zakonodavstva, pravne nauke i prakse u pojedinim zemljama; 2/ daje državnim organima i ustanovama na njihov zahtev mišljenje o pojedinim problemima sa gledišta uporednog prava, ili o stranom zakonodavstvu ili praksi određene zemlje; 3/ organizuje i pomaže obaveštavanje inostrane pravne javnosti o stanju zakonodavstva i pravne nauke i prakse u Jugoslaviji; 4/ sarađuje sa sličnim ustanovama u drugim zemljama, kao i sa međunarodnim organizacijama koje se bave uporednim pravom. Član 3 Institutom upravlja Svet Instituta. Svet utvrđuje plan rada i predlog predračuna Instituta i donosi zaključke o ovim mesečnim pitanjima koja se tiču organizacije i rada Instituta. Članove Saveta imenuje Savezno izvršno veće na dve godine. Član 4 Institut ima redovne i dopisne članove. Redovne i dopisne članove bira Svet Instituta. Redovni članovi imaju pravo da učestvuju u izboru novih redovnih i dopisnih članova, kao i druga prava određena u pravilima Instituta. Redovni i dopisni članovi Instituta imaju pravo da drže predavanja u Institutu i da pokreću pojedina pitanja o kojima raspravlja Svet.	- 2 - Pri obnavljanju Saveta Instituta, većina članova Saveta imenuje se iz reda redovnih članova Instituta. Član 5 Radom Instituta rukovodi direktor. Direktora postavlja i smenjuje Savezno izvršno veće na predlog Saveta Instituta. Član 6 Institut ima potreban broj naučnih i stručnih saradnika i drugih službenika. Izbor naučnih i stručnih saradnika vrši Svet Instituta, a potvrđuje Odbor za prosvetu Saveznog izvršnog veća. Druge službenike postavlja i o njihovim službeničkim odnosima rešava direktor Instituta. Član 7 Institut ima poseban predračun prihoda i rashoda u sastavu predračuna Saveznog izvršnog veća. Direktor Instituta je naredbodavac za izvršenje predračuna. Član 8 Savezno izvršno veće ili organ koji ono određi može Institutu staviti u zadatak proučavanje određenog pravnog pitanja u vezi sa zakonodavstvom i praksom drugih zemalja. Zakluci kojima drugi državni organi i ustanove traže od Instituta mišljenje o pojedinim problemima (čl. 2 tač.2), podnose se Sekretarijatu za zakonodavstvo i organizaciju Saveznog izvršnog veća, i Institut daje mišljenja samo o onim zahtevima koje mu ovaj Sekretarijat dostavi. Član 9 Pravila o unutrašnjoj organizaciji i radu Instituta donosi Svet Instituta uz saglasnost Saveznog izvršnog veća. Član 10 Ova uredba stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu FNR". Savezno izvršno veće Бр.бр. 290 16. јула 1955 године Београд Председник Републике,
--	--

ске престонице и спада у прве изузетне јавне објекте подигнуте у Краљевини Србији и малобројне јавне објекте који су сачувани из просперитетног периода развоја њене државне управе.¹

ДЕЛАТНОСТ И ОРГАНИЗАЦИЈА ИНСТИТУТА ЗА УПОРЕДНО ПРАВО

Делатност Института за упоредно право

Институт за упоредно право има статус научног института у складу са важећим прописима Републике Србије. У оквиру поља друштвених наука једини је научни институт у земљи који делатност остварује искључиво у области правних наука.

Од оснивања до данас, делатност Института одвијала се у неколико основних праваца које чине: научноистраживачка делатност, организовање саветовања и научних односно стручних скупова, сарадња са државним органима и установама давањем мишљења и података о појединим правним питањима,

1 А. Кадијевић, „О архитектури палате Министарства правде и Управе кварта теразијског“, у: *Првих 50 година Института за упоредно право* (ур. В. Ракић Водинелић et al.), Институт за упоредно право, Београд 2006, 6–8.

уознавање домаће стручне јавности са страним правом, уознавање иностраних правних субјеката са домаћим правом и одржавање институционалних контаката са међународним организацијама и страним научним установама.

Мисија Института јесте да у оквиру стратешких планова развоја науке у Републици Србији спроводи основна и примењена научна истраживања којима се критички анализирају и јавности представљају законодавна решења у другим државама и наднационалним организацијама, као и новине у међународном праву, да врши стручне експертизе и да оспособљава кадар за научноистраживачки рад.

Визија Института јесте да, у складу са традицијом, одржи и развије препознатљивост установе која својим радом може да допринесе усмеравању развоја правног система у Србији саобразно степену развоја савремене правне науке. Визија се остварује унапређењем научноистраживачког рада и развојем кадровских потенцијала у складу са условима за обављање научне делатности.

Организација Института

Директори Института

Проф. др Борислав Т. Блајојевић

Дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Београду 1933. године и докторирао 1934, а потом на истом факултету изградио успешну и дугу наставничку каријеру. Поред београдског радио је и на Правном факултету у Суботици. Од 1956. до 1963. године био је ректор Универзитета у Београду. Био је дописни члан Југославенске академије знаности и умјетности и члан Научног друштва Србије.

Заслужан је за оснивање Института за упоредно право 1955. године. Био је први директор Института од јануара 1956. до 1978. године. Захваљујући посвећености проф. Благојевића којом се ангажовао на остварењу своје визије,

Институт је врло брзо препознат у светским оквирима као реномирана научноистраживачка установа у области права, а сарадници Института афирмисали су се као истакнути стручњаци како на националном тако и на међународном нивоу.

Као светски познат и угледан научник из области грађанског права и упоредног права, био је редовни члан Међународне академије за упоредно право у Хагу, члан Савета Међународног института за унификацију приватног права у Риму, почасни доктор Универзитета у Познању (Пољска) и Универзитета у Клермон-Ферану (Француска). Од 1963. био је професор на Међународном факултету за изучавање упоредног права са седиштем у Граду Мексику (International Faculty for the Teaching of Comparative Law, University in Mexico City). Један од оснивача тог факултета био је и Институт за упоредно право.

Научни опус професора Благојевића примарно спада у области: грађанског права, римског права, грађанског процесног права и упоредног права.

Проф. др Владимир Јовановић

Правни факултет завршио је у Београду 1950. године. На истом факултету докторирао је 1955. године, после чега је изабран за доцента, а потом ту гради успешну педагошку каријеру. Диплому Европског универзитетског центра у Нансију (Француска) стекао је 1956. године. Од 1983. до 1985. године био је декан Правног факултета у Београду. Био је предавач по позиву на страним универзитетима у Паризу, Каиру, Александрији, Стразбуру, Лисабону итд.

Од 1978. године до изненадне смрти 1993. био је директор Института за упоредно право, дајући велики лични допринос институтској делатности, у настојању да Институт одржи свој положај и реноме у све неповољнијим политичким и економским приликама у земљи.

Као признати стручњак из области привредног права био је дугогодишњи арбитар сталне Спољнотрговинске арбитраже при Привредној комори Југославије, а такође је обављао и дужности председника Удружења правника у привреди и председника Изабраног суда Привредне коморе Србије.

Научни рад професора Јовановића односио се на право осигурања, статусно привредно право и грађанско право уопште.

Проф. др Милораг Јосићовић

Био је редовни професор Радног права Правног факултета Универзитета у Новом Саду и декан тог факултета од 1983. до 1985. године. У периоду од 1993. до 1997. године био је директор Института за упоредно право.

Проф. др Оливер Антић

Завршио је Правни факултет Универзитета у Београду, на коме је магистрирао 1978. године, а докторирао 1993. године. Запослио се на истом факултету најпре као сарадник, а потом бива изабран у сва наставничка звања. У периоду од 1998. до 2000. године био је декан Правног факултета у Београду, а од 1997. до 2001. године обављао је функцију директора Института за упоредно право.

Радови професора Антића односе се на области наследног права, облигационог права и грађанског права.

Проф. др Весна Ракић Водинелић

Студије права завршила је на Правном факултету Универзитета у Београду 1973. године. На истом факултету је магистрала 1978. и докторирала 1981. године. У периоду од 1975. до 1998. била је запослена на Правном факултету Универзитета у Београду као сарадник а потом и као наставник.

Од 2001. до 2007. године била је директор Института за упоредно право. Под њеним руководством Институт се ангажује на опсежним истраживањима усклађивања домаћег права са правним системом Европске уније, а сарадници Института све се чешће баве темама у вези са заштитом људских права. Од 2002. године ангажована је и као редовни професор Правног факултета Универзитета Унион у Београду, а од 2007. до 2010. била је декан поменутог факултета.

Дописна је чланица Међународне академије за упоредно право у Паризу.

Највећим делом научни опус професорке Ракић Водинелић тиче се грађанског процесног права, грађанског права и људских права.

Проф. др Весна Бесаровић

Дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Београду 1968. године, на коме је магистрала 1973. и докторирала 1976. године. На истом факултету била је запослена од 1973. као сарадник а потом и као наставник. Била је управник француско-југословенског одељења за специјалистичке студије у сарадњи са Европским универзитетским центром из Нансија (Француска) за право Европске уније, арбитар у Међународној трговинској арбитражи у Паризу, арбитар и члан Председништва Спољнотрговинске арбитраже у Београду и експерт Агенције Европске уније за реконструкцију – SCEPP.

Током 2007. године била је директор Института за упоредно право.

Научни рад професорке Бесаровић везан је за области привредног права и права интелектуалне својине.

Научни савешњик др Јован Ћирић

Завршио је Правни факултет Универзитета у Београду на коме је магистрирао 1990. и докторирао 2000. године. Од 1985. радио је као истраживач у Институту за криминолошка и социолошка истраживања. У Институт за упоредно право прелази 2000. године и током успешне каријере изабран је у сва научна звања. У периоду од 2014. до 2016. године био је члан Комисије за стицање научних звања при Министарству науке Републике Србије. Био је ангажован на последипломским студијама на Правном факултету Универзитета Унион у Београду и на Правном факултету Универзитета у Београду. Функцију судије Уставног суда Републике Србије обављао је од децембра 2016. године до смрти у децембру 2022.

Директор Института за упоредно право био је у периоду од 2007. до 2016. године. Предано се залагао за то да се научна делатност Института унапреди, а научни углед установе поново успостави. Истраживачка делатност је проширена на спречавање корупције, однос права и религије, националну правну традицију, правна питања у вези са актуелним политичким и друштвеним променама (деловање Хашког трибунала, криза на Косову и Метохији, НАТО агресија, миграције итд.).

Министарство науке наградило га је 2004. године за развој науке и научни допринос а 2013. био је награђен од стране Српског удружења за кривичноправну теорију и праксу. Прегалаштво др Ћирића било је пресудно за одликовање Института златном Сретењском медаљом 2016. године поводом 60-годишњице његовог оснивања. Добитник је повеље „Др Борислав Благојевић“ за допринос развоју Института поводом 65-годишњице Института 2021. године.

Др Ћирић је научник који се највише бавио областима кривичног права, криминологије и људских права, а такође се интересовао и за филозофију и социологију права.

Проф. др Владимир Чоловић

Дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Београду 1991. године, на коме је и магистрирао 1994. године, а исте године стекао и специјализацију у области међународних уговора у трговини. Докторирао је 2000. године на истом факултету. Радио је као наставник на више правних факултета у земљи и у Републици Српској (једно време био је и декан Факултета правних наука Паневропског универзитета „Апеирон“ у Бања Луци).

На Институту за упоредно право запослио се 2009. године. Звање научног саветника стекао је 2012. године. Од краја 2016. до фебруара 2024. године био је директор Института. Добитник је Повеље Удружења за одштетно право за изузетне заслуге и научни допринос у развоју права осигурања 2014. године и награде Института за упоредно право 2015. године за научни допринос.

У периоду од 2021. до 2023. године био је председник Удружења правника у привреди.

Истиче се резултатима научног рада у областима права осигурања, привредног права и међународног приватног права.

Проф. др Јелена Ђеранић Перишић

Дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Београду 2003. године, а наредне године из предмета Право Европске уније завршила је специјалистичке студије, које су заједнички организовали Правни факултет Универзитета у Београду и Европски универзитетски центар Универзитета у Нансију. Магистрирала је у Европском универзитетском центру Универзитета у Нансију 2005. године, док је докторску дисертацију одбранила на Правном факултету Универзитета у Београду 2010. године.

Запослена је у Институту за упоредно право од 2006. године. Током досадашње каријере бирана је у сва научна звања, закључно са звањем научног саветника 2021. године. За ванредног професора Правног факултета Паневропског универзитета „Апеирон“ у Бања Луци изабрана је 2019. године. Редовни је професор (са друге високошколске установе) на Факултету примењених уметности у Београду.

Од фебруара 2024. године руководи Институту за упоредно право у Београду. После статуса вршиоца дужности директора, септембра 2024. године, именована је за директора.

Најважније области њеног научног интересовања јесу право интелектуалне својине и право Европске уније.

Организациона структура

Органи Института за упоредно право су Управни одбор, директор и Научно веће. Управни одбор именован је одлуком Владе Републике Србије број 119-4009/2023 од 18. маја 2023. године (*Службени гласник РС*, бр. 40/23).

Председник Управног одбора је проф. др Мирко Васиљевић, професор емеритус Универзитета у Београду.

Чланови Управног одбора су:

- проф. др Зорица Вукашиновић Радојичић, редовни професор Криминалистичко-полицијског универзитета у Београду;

- проф. др Миодраг Панић, редовни професор Грађевинског факултета Универзитета у Београду;
- проф. др Звонимир Ивановић, редовни професор Криминалистичко-полицијског универзитета у Београду;
- проф. др Владимир Ђурић, научни саветник Института за упоредно право у Београду;
- др Ана Кнежевић Бојовић, виши научни сарадник Института за упоредно право у Београду, заменик председника Управног одбора; и
- др Милош Станић, виши научни сарадник Института за упоредно право у Београду.

Научно веће Института за упоредно право је научни орган Института. Чине га сви истраживачи у научним звањима запослени са пуним радним временом у Институту за упоредно право. Веће тренутно броји 20 чланова – три научна саветника, једанаест виших научних сарадника и шест научних сарадника. Председник Научног већа је др Јелена Костић, виши научни сарадник, а заменик председника је др Милош Станић, виши научни сарадник.

Некадашњи истраживачи Института за упоредно право

Вида Чок	Александар Лојпур	Снежана Стојановић
Миодраг Јовичић	Илија Бабић	Весна Ракић Водинелић
Миодраг Јањић	Ксенија Сигулински	Драгана Кнежић Поповић
Олга Шуица	Срђан Стојановић	Силвија Пановић Ђурић
Јелена Вилус	Михаило Стојановић	Добросав Митровић
Марија Тороман	Радомир В. Лукић	Јаков Радишић
Светлана Арсенић	Митар Кокољ	Ратко Марковић
Владислав Благојевић	Драган Костић	Зоран Радовић
Коста Чавошки	Зорица Радовић	Драгољуб Стојановић
Душан Црногорчевић	Жарко Милановић	Лидија Баста
Ивица Јанковец	Стеван Мијучић	Ана Ђорић
Љубиша Јовановић	Весна Живковић	Борис Кривокапић
Луција Спировић Јовановић	Генц Трнавци	Александра Чавошки
Златија Ђукић Вељовић	Катарина Дамњановић	Моника Милошевић
Врлета Круљ	Горан Дајовић	Љубиша Дабић
Десанка Дугић Лазаревић	Игор Вуковић	Јелена Лепетић
Душан Ловрић	Марија Караникић	Дејан Шупут
Љубиша Лазаревић	Љубинка Ковачевић	Фернанда Фернадес Јанков
Ђурица Крстић	Душан Поповић	Иванка Спасић
Јасна Пак	Душан Врањанац	Саша Гајин
Љубиша Дабић	Владимир Цвијан	Лука Бренеселовић
Милан Петровић	Роберт Сепи	Ивана Ракић
Дијана Марковић Бајаловић	Милена Вујовић	Јован Ђирић

Велимир Живковић
 Марина Матић Бошковић
 Стефан Андоновић
 Предраг Вукасовић

Ива Тошић
 Јована Мисаиловић
 Владимир Чоловић
 Ана Човић

Василије Марковић
 Драган Прља
 Богдана Стјепановић
 Гордана Гасми

Некадашњи запослени у библиотеци и општој служби у Институту

Библиотека

Цаца Иличковић
 Милица Стојковић
 Санвила Теслић
 Иванка Тодоровић
 Ана Поповић
 Вера Вукелић
 Ђурђица Мучибабић
 Невенка Жалац

Административно особље

Ивана Радомировић, секретар Института
 Славица Нинковић, секретар Института
 Предраг Ценић, секретар Института
 Нада Боровски, рачуновођа
 Весна Фијан, секретарица

Истраживачи

Проф. др Јелена Ђеранић Перишић

Дипломирала је 2003. године на Правном факултету Универзитета у Београду. Специјалистичке студије, које су заједнички организовали Правни факултет Универзитета у Београду и Европски универзитетски центар Универзитета у Нансију, завршила је 2004. године. Магистрирала је у Европском универзитетском центру Универзитета у Нансију 2005. године. Докторску тезу одбранила је са одликом на Правном факултету Универзитета у Београду 2010. године.

Радно искуство

У Институту за упоредно право запослена је од 2006. године.

Научна област

Области њеног интересовања су право интелектуалне својине и право Европске уније.

Проф. др Наташа Мрвић Петровић

Дипломирала је 1984. године на Правном факултету Универзитета у Београду. Магистрирала је 1988. и докторирала 1991. године на истом факултету.

Радно искуство

Као истраживач радила је од 1985. до 2000. године у Институту за криминолошка и социолошка истраживања у Београду. Од 2000. до 2003. и потом од 2013. до данас

запослена је у Институту за упоредно право. Од 2003. до 2012. радила је на Правном факултету Универзитета Унион као редовни професор.

Научна област

Кривично право, криминологија, накнада штете.

Проф. др Владимир Ђурић

Дипломирао је на Правном факултету у Београду 1996. године. Магистрирао је на Правном факултету Универзитета у Београду 2000. године, одбранивши са одликом магистарску тезу. Докторску тезу одбранио је 2006. године на Правном факултету Универзитета у Нишу.

Радно искуство

Запослен је у Институту за упоредно право од 2011. године. Од 2000. године до 2002. радио је у Министарству спољних послова СР Југославије. Од 2002. до 2006. био је саветник министра у Министарству за људска и мањинска права, а од 2006. до 2008. помоћник директора Службе за људска и мањинска права Владе Републике Србије. Од 2009. до 2012. био је саветник министра у Министарству вера, тј. касније Министарству вера и дијаспоре.

Научна област

Уставно право, управно право, људска и мањинска права, државно-црквено право.

Др Ана Кнежевић Бојовић

Дипломирала је на Правном факултету у Београду 2000. године. Специјалистичке студије из Европског права, које су заједнички организовали Правни факултет у Београду и Европски универзитетски центар Универзитета у Нансију, завршила је 2002. године. Магистрирала је на Правном факултету Универзитета у Београду 2005. године, одбранивши са одликом магистарску тезу. Исте године положила је и правосудни испит. Докторску тезу одбранила је 2011. године.

Радно искуство

У Институту за упоредно право запослена је од 2001. године. Од новембра 2013. године до априла 2015. радила је као координатор за регулаторну реформу у Националној алијанси за локални економски развој (НАЛЕД). Од 2006. године до септембра 2015. била је ангажована као сарадник у настави на Правном факултету Универзитета Унион у Београду.

Научна област

Право Европске уније, правосудно организационо право, правосудна самоуправа, људска права, владавина права, интегритет у јавном сектору, привредно право.

Др Весна Ђорић

Дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Београду 2003. године. Последипломске студије (мастер студије) из области међународног права људских права завршила је на Правном факултету Универзитета Св. Томаса у Мајамију у Сједињеним Америчким Државама 2005. године. Правосудни испит положила је 2011. Докторирала је на Правном факултету Универзитета у Београду 2014. године.

Радно искуство

Од јуна 2006. године запослена је у Институту за упоредно право. Од октобра 2005. до јуна 2006. године била је сарадник на пројекту „Владавина права у Србији“ који је спроведен од стране Националног центра за државне судове, а финансиран од стране Америчке агенције за међународни развој.

Научна област

Људска права, међународно јавно право и право Европске уније.

Др Катарина Јовичић

Правни факултет Универзитета у Београду завршила је 1988. године а правосудни испит положила је 1990. године. Специјалистичке студије из Међународног пословног права завршила је 2004. године на Правном факултету Универзитета Унион у Београду. На истом факултету је магистрирала 2006. и докторирала 2012. године.

Радно искуство

Од 2003. године ради на Институту за упоредно право у Београду, а у периоду од 2005. до 2023. године, у почетку као сарадник у настави а потом и као наставник учествује у извођењу наставе на Правном факултету Универзитета Унион у Београду. Професионалну каријеру започела је као адвокатски приправник. Потом је радила као секретар Факултета организационих наука и у Савезном министарству правде (1997-2003).

Научна област

Међународно привредно право.

Др Јелена Костић

Основне и мастер студије завршила је на Правном факултету Универзитета у Београду. Докторску дисертацију одбранила је 2015. године на Правном факултету Универзитета у Нишу.

Радно искуство

У Институту за упоредно право запослена је од 2013. године. Пре тога радила је као секретар Антидопинг агенције Републике Србије, стручни сарадник у Секретаријату за фи-

нансије Градске управе Града Београда и интерни ревизор у Служби за интерну ревизију Града Београда. Била је ангажована и као консултант на пројектима финансираним од стране Европске уније, као и на пројектима Светске банке.

Научна област

Кривично право, јавне финансије.

Др Оливер Николић

Дипломирао је на Правном факултету у Београду 1987. године. Докторску тезу одбранио је 1997. године на Правном факултету Универзитета у Фрибуру, Швајцарска.

Радно искуство

Од 1992. године запослен је у Институту за упоредно право као истраживач, а од 1997. као научни сарадник. Од 2003. до 2005. године радио је као правни саветник у Канцеларији шефа мисије ОЕБС-а у Србији, а од 2006. као саветник за Стратегију реформе правосуђа у ОЕБС-у. Био је доцент на Правном факултету Универзитета Унион у Београду од 2002. до 2005. године и доцент на Академији за дипломатију и безбедност од 2007. до 2011. године.

Научна област

Уставно право, људска права, право LGBTQ.

Др Александра Рабреновић

Завршила је Правни факултет Универзитета у Београду 1995, мастер студије у области јавног права на Лондонској школи економије и политичких наука 2000. године и докторске студије на Факултету за право и друштвене науке Универзитета у Глазгову, Велика Британија, 2007. године.

Радно искуство

Запослена је у Институту за упоредно право од 2007. године. Радила је на великом броју пројеката у области реформе јавног сектора у Србији и региону, као и у земљама Централне и Источне Азије за различите међународне организације (Светска банка, УНДП, ЕУ, СИГМА/ОЕЦД, ЦИДС итд.). Председница је Управног одбора организације „Деца без граница“ која се залаже за побољшање положаја деце и младих са интелектуалним тешкоћама.

Научна област

Управно право, јавна управа и људска права.

Др Марио Рељановић

Дипломирао је 2000. године на Правном факултету Универзитета у Београду. Магистрирао је 2007. и докторирао 2011. године на Правном факултету Универзитета Унион у Београду.

Радно искуство

У периоду од 2004. до 2012. године, а затим опет од 2018. године запослен је на Институту за упоредно право у Београду. Од 2012. до 2018. године радио је на Правном факултету Универзитета Унион у Београду.

Научна област

Радно право, антидискриминационо право, право људских права, правна информатика.

Др Милош Станић

На Правном факултету Универзитета у Београду завршио је основне студије 2006. године, мастер студије 2008. године и одбранио докторску дисертацију 2017.

Радно искуство

Од 2014. године запослен је у Институту за упоредно право. Радио је у Другом општинском суду у Београду, затим у Првом основном суду у Београду, и то прво као судијски приправник, а затим као судијски сарадник. Од децембра 2013. године до јуна 2014. године радио је у Министарству правде Републике Србије, у Сектору за европске интеграције.

Научна област

Уставно право, јавно право, спортско право.

Др Јелена Вукадиновић Марковић

Дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу. Последипломске студије на Европском институту Зарбрикен, Универзитет у Зарланду, Немачка завршила је 2011. године. Магистарску тезу одбранила је на Правном факултету Универзитета у Бања Луци 2011. године. Докторску дисертацију одбранила је са одликом 2016. године.

Радно искуство

Од 2011. године запослена је у Институту за упоредно право. Од школске 2017/2018. године ангажована је на Економском факултету Универзитета у Београду као предавач на предмету Право Европске уније.

Научна област

Арбитражно право, међународно привредно право, право Европске уније.

Проф. др Мина Зиројевић

Завршила је Правни факултет Универзитета у Београду. Магистрирала је на Универзитету Ла Сапиенца у Риму. Докторирала је на Факултету политичких наука Универзитета у Београду.

Радно искуство

Од 2013. године запослена је у Институту за упоредно право. Пре тога радила је на Институту за међународну политику и привреду, као и у Министарству спољних послова и у Министарству просвете.

Научна област

Међународно право, безбедност.

Проф. др Самир Аличић

Дипломирао је на Правном факултету у Новом Саду 2003, на коме је и магистрирао 2007. године. Докторирао је на Правном факултету Универзитета у Београду 2011. године.

Радно искуство

Од 2023. године запослен је у Институту за упоредно право. Радио је као асистент на Правном факултету у Новом Саду у периоду од 2004. до 2012. године. Након тога, радио је као доцент и ванредни професор Департмана за правне науке Државног универзитета у Новом Пазару од 2012. до 2023. године. Ангажован је као ванредни и редовни професор на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву од 2012. године. Радио је и као доцент на Правном факултету Универзитета у Сарајеву, у периоду од 2015. до 2017. године. Такође је био и гостујући професор на Правном факултету Универзитета у Сасарију, Италија, на основу уговора о повременом радном ангажовању, од 2016. до 2019. године.

Научна област

Римско право, грађанско право, уставна теорија.

Др Јована Рајић Ћалић

Дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Београду 2013. године. Мастер студије завршила је 2014, а докторску дисертацију одбранила 2023. године на истом факултету. Правосудни испит положила је 2017. године.

Радно искуство

Од маја 2018. године запослена је у Институту за упоредно право. Приправнички стаж у Основном јавном тужилаштву у Параћину обављала је од 2014. до 2016. године. Годину дана радила је као помоћник јавног извршитеља.

Научна област

Радно право, дискриминација, родна равноправност.

Др Мирослав Ђорђевић

На Правном факултету Универзитета у Београду завршио је основне, мастер и докторске студије.

Радно искуство

Од 2011. године запослен је у Институту за упоредно право. Радио је као доцент на Правном департману Државног универзитета у Новом Пазару на предметима Уставно и Управно право. Био је и представник Немачке фондације за међународну правну сарадњу (IRZ) у Србији. Услед избора за члана и потпредседника Високог савета тужилаштва, радни однос му је у статусу мировања до истека јавне функције на коју је изабран.

Научна област

Уставно право.

Др Мирјана Глинтић

Основне академске студије завршила је на Правном факултету Универзитета у Београду 2010. године, мастер студије окончала је на истом факултету 2012. године, где је стекла и титулу доктора правних наука 2019. године.

Радно искуство

Од 2011. запослена је у Институту за упоредно право. Од 2020. године ради и као локални представник Немачке фондације за међународну правну сарадњу.

Научна област

Грађанско право, право осигурања.

Др Саво Манојловић

Основне академске студије завршио је на Правном факултету Универзитета у Београду 2008. године. На истом факултету окончао је мастер студије око 2009. године а титулу доктора правних наука стекао је 2021. године.

Радно искуство

У Институту за упоредно право запослен је од 2015. године. Радио је као млађи саветник у Уставном суду Републике Србије. Као секретар радних група Министарства правде и Министарства финансија учествовао је у њиховом раду и писао нацрт постојећег Закона о финансирању политичких активности, као и његових измена и допуна. Био је централни координатор Агенције за борбу против корупције за праћење финансирања политичке кампање за локалне, покрајинске и опште изборе 2012. године.

Научна област

Уставно право, управно право.

Др Милица Матијевић

Дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Београду 2004. године. Мастер студије завршила је 2005. године при Европском међууниверзитетском центру за људска права и демократизацију са седиштем у Венецији. Докторирала је на Правном факултету Универзитета у Фиренци 2018. године.

Радно искуство

Од 2007. године запослена је у Институту за упоредно право. У својству правног експерта ангажована је на пројектима у области владавине права финансираним од стране Европске уније.

Научна област

Међународно право људских права.

Др Владимир Микић

На Правном факултету Универзитета у Београду дипломирао је 2005. године. Завршио је мастер студије (М2) Европског права у Европском универзитетском центру Правног факултета Универзитета Нанси 2 у Француској 2007. године. Звање доктора наука стекао је 2014. године на Правном факултету Универзитета у Београду.

Радно искуство

Запослен је на Институту за упоредно право од 2024. године. Након стажа у Министарству економије и регионалног развоја, радио је као сарадник у адвокатској канцеларији. Од 2010. до 2023. године радио је на Универзитету у Београду (од 2019. до 2023. као генерални секретар Универзитета). Од фебруара до децембра 2022. године био је на положају помоћника директора Канцеларије за дуално образовање Владе Републике Србије.

Научна област

Уставно право.

Проф. др Драгана Петровић

Дипломирала је на Правном факултету у Крагујевцу 1987. године. Магистарски рад одбранила је 1992. године са одликом, а докторску дисертацију 1995. године.

Радно искуство

Од 2009. године запослена је у Институту за упоредно право. Почела је да ради у Окружном суду у Крагујевцу 1988. године. Од 1990. године запослена је на Правном факултету у Крагујевцу као асистент приправник. Од 1996. године као доцент самостално изводи наставу, држи вежбе, испите и последипломске студије из предмета Кривично право Године 2000. изабрана је у звање ванредног професора за предмет Кривично право.

Научна област

Кривично право – организовани криминал, тероризам, еутаназија, трговина људима.

Александра Вишекруна

Дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Београду 2011. године. Завршила је мастер студије на истом факултету 2013. године.

Радно искуство

Запослена је у Институту за упоредно право од 2013. године.

Научна област

Компанијско право, стечајно право, берзанско право.

Ивана Вишњић

Дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Београду 2018, а мастер академске студије завршила је на истом факултету 2020. године. Положила је правосудни испит 2023. године. Тренутно је студент докторских студија на Правном факултету Универзитета у Београду.

Радно искуство

Од 2022. године запослена је у Институту за упоредно право. У периоду од 2019. до 2021. године радила је као адвокатски приправник уписан у именик Адвокатске коморе Београд.

Научна област

Грађанско право, облигационо право.

Ања Безбрадица

Дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Београду 2013. године, а звање мастер правник стекла је 2015. године на истом факултету.

Радно искуство

Од 2022. године запослена је у Институту за упоредно право. Од 2016. до 2022. године била је стално запослена у служби Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. У истом периоду била је додатно радно ангажована као сарадник у настави на Правном факултету за привреду и правосуђе Универзитета Привредна академија у Новом Саду.

Научна област

Социологија права.

Александар Михајловић

Дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Нишу 2014. године. На истом факултету завршио је мастер академске студије права 2015, а као до-

битник Чивнинг стипендије, завршио је и мастер студије у области мађународног права људских права на Сасекс универзитету у Брајтону 2020. године.

Радно искуство

Запослен је у Институту за упоредно право од 2023. године. Претходно је радио као сарадник у адвокатској канцеларији у Нишу (2014-2018) и као млађи експерт при Републичком секретаријату за јавне политике Владе Републике Србије.

Научна област

Економска анализа права, антидискриминационо право.

Милена Момчилов

Дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Београду. Мастер академске студије на истом факултету завршила је 2021. године.

Радно искуство

Од јуна 2022. године запослена је у Институту за упоредно право. Претходно је била запослена као порески инспектор канцеларијске пореске контроле у Пореској управи – филијала Звездара, и као правни саветник у Кабинету председника Градске општине Звездара.

Научна област

Трговинско право, банкарско право, менично право.

Љубомир Тинтор

Дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Београду 2017. године и завршио мастер студије на истом факултету 2018. године.

Радно искуство

Од септембра 2023. запослен је у Институту за упоредно право. Као стипендиста Министарства науке Републике Србије у периоду од 2020. до 2023. године био је ангажован на Институту за међународну политику и привреду.

Научна област

Међународно јавно право, људска права.

Др Милош Васовић

Дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Београду 2017. На истом факултету одбранио је мастер тезу 2018. године, а докторску дисертацију 2025. године.

Радно искуство

Од 2024. године је запослен у Институту за упоредно право.

Научна област

Пореско право.

Ана Здравковић

Дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Београду 2016. године, а мастер академске студије на истом факултету завршила је 2017. године.

Радно искуство

Од 2023. запослена је у Институту за упоредно право. Радилa је као сарадница ван радног односа на предмету Међународно јавно право на Правном факултету Универзитета у Београду, током академске 2018/19. и 2019/20. године. Као адвокатски приправник радила је у адвокатској канцеларији Небојше Д. Мараша од 2017. до 2020. године. Правосудни испит положила је у јуну 2021. године. У више наврата била је ангажована као консултанткиња на међународним научним и стручним пројектима.

Научна област

Међународно јавно право, људска права, теорија и филозофија права, право рода.

Ђорђе Марјановић

Дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу 2021. године. Мастер студије завршио је 2023. године на Правном факултету Универзитета у Београду. Докторске студије на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу уписао је 2023. године.

Радно искуство

Од 2024. године запослен је у Институту за упоредно право. Од октобра 2022. године до јула 2024. године био је сарадник у настави на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу (ужа кривичноправна научна област).

Научна област

Грађанско право, спортско право, кривично право.

Ђорђе Тимотијевић

Дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Београду 2023. године. Мастер студије на истом факултету завршио је 2024. године.

Радно искуство

Од 2025. године запослен је у Институту за упоредно право.

Научна област

Управно право, правна историја, правна теорија.

Администрација

Никола Вељковић

Секретар

Дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Београду 2009. године, а правосудни испит положио је 2016. године. У периоду од 2009. до 2016. године радио је у Железничкој техничкој школи у Београду, где је обављао послове секретара школе. Има положен стручни испит за секретара установа образовања и васпитања. У Институту за упоредно право ради од 2016. године на месту секретара.

Вера Допша

Курир, спремачица

Завршила је основну школу у Земуну. Године 1995. запослила се у Институту за упоредно право, где ради и данас.

Марија Јовановић

Административни секретар

Дипломирала је на Правном факултету у Београду 2003. године (смер Привредно право). Од 2006. године запослена је на Институту за упоредно право.

Мирјана Марков

Библиотекар

Завршила је основне студије 2013. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду, смер Библиотекарство и информатика. Прва радна искуства у струци стекла је путем волонтирања и праксе. Као библиотекар Института за упоредно право запослена је од септембра 2018. године.

Томица Марковић

Рачуновођа

Дипломирао је 2016. године на Факултету за пословне студије и право Универзитета Унион „Никола Тесла“ на студијском програму Економија, где је стекао звање дипломирани економиста. На истом универзитету 2020. године завршава мастер студије и стиче звање мастер економиста. До 2017. године био је запослен у Финансијској служби Клиничког центра Србије и у УЦ КЦС на пословима интерне контроле, након чега прелази у ОШ „Бранко Радичевић“ на место шефа рачуноводства. У Институту за упоредно право запослен је од 2024. године на пословима рачуновође

РАЗВОЈ ИНСТИТУТА ЗА УПОРЕДНО ПРАВО

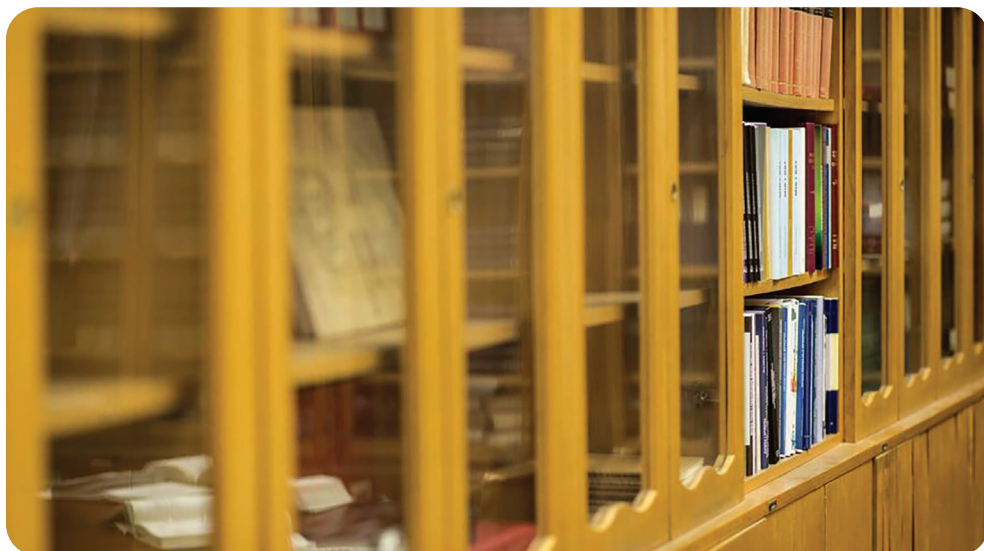
Институт за упоредно право до краја осамдесетих година XX века

Упоредноправна истраживања достигла су врхунац средином педесетих година двадесетог века, а након тога је јачање Европске заједнице и других регионалних интеграција померило тежиште са упоредноправних истраживања према унилатералном, комунитарном праву у Западној Европи.

Од оснивања, Институт је претрпео одређене промене у статусу и организацији које су биле условљене променом нормативног оквира на федералном и републичком нивоу.

До знатнијих измена у статусу и организацији Института за упоредно право дошло је у периоду 1961–1962. године. Те промене биле су усмерене на његово прерастање у самосталну научну установу која обавља и послове од интереса за остваривање функција савезних органа. Промене су биле предвиђене Уредбом о Институту за упоредно право (*Службени лист ФНРЈ*, бр. 16/62), као и Правилима Института и Правилником о награђивању, донетим 5. јуна 1962. године на основу поменуте уредбе.

Даље промене у статусу и организацији Института за упоредно право биле су последица доношења Устава СФРЈ 1963. године, као и Основног закона о установама 1964. године, Општег закона о организовању научних делатности 1965. године и Закона о усклађивању са Уставом прописа о установама које су основали

савезни органи из 1965. године. Ове промене добиле су свој конкретан израз у Статуту Института и правилницима донетим крајем 1965. године.

Задржавајући и даље статус савезног научног института у области права, Институт за упоредно право је у периоду 1965–1974. године прошао кроз све оне промене које су нужно произлазиле из општег процеса самоуправног организовања научне делатности као једног од облика удруженог рада.

У оквиру успостављања новог уставног система, Указом од 26. априла 1974. године, донет је Закон о Институту за упоредно право (*Службени лист СФРЈ*, бр. 24/74), а на том основу и нови статут Института. Институт је био организован као установа која обавља научноистраживачку делатност, као и послове од интереса за остваривање функције Федерације.

Остварујући свој први и основни задатак, Институт за упоредно право је претежан део активности у првим деценијама посветио упоредном проучавању питања из разних области права. При томе, већина ових питања у тренутку проучавања била је актуелна за изградњу југословенског правног система, то јест за југословенско право уопште.

Теме за упоредноправна проучавања биране су на три начина. Први, карактеристичан за почетни период рада Института, заснивао се на праћењу упоредног законодавства и правне теорије која је сматрана релевантном за југословенско право. Други начин, који ће касније доћи до изражаја, обухватао је учешће Института на конкурсима Савезног фонда за научни рад, а потом и Заједнице за науку Србије, за израду научноистраживачких пројеката. Трећи начин одређивања тема биле су иницијатива и сугестије заинтересованих органа и радних организација.

Поред низа монографских радова путем којих се реализовала научноистраживачка делатност Института за упоредно право, Институт је, у оквиру овог вида делатности, био укључен и у рад на научноистраживачким пројектима чије су

теме одређивали и за њихову научну обраду својевремено били заинтересовани Савезни савет за координацију научних делатности, а касније и Републичка заједница науке Србије.

Крајем 1960. године Институт закључује уговор о изради једног пројекта, а крајем 1964. још два пројекта, који су поред монографских студија донели и сугестије и предлоге за осавремењивање законодавних решења. У току 1966. године потписан је уговор за рад на једном пројекту са више учесника у оквиру ког је Институт спроводио истраживање на тему правног положаја омладине.

У периоду од 1974. до 1980. године са Републичком заједницом науке Србије Институт за упоредно право закључио је девет уговора који имају за предмет вишегодишњу обраду појединих тема из различитих правних области: теорије државе и права, уставног права, привредног права, међународног пословног права, радног права итд.

У своју научноистраживачку делатност Институт за упоредно право укључио је и рад на истраживачким пројектима чији су предмет изучавања иницирали поједини заинтересовани органи и радне организације.

Тако, на основу посебног договора са Савезним секретаријатом за правосуђе и организацију савезне управе, Институт је током 1979. године предузео израду шест истраживачких пројеката, са једногодишњим односно двогодишњим роковима израде, из области правосудног организационог права, грађанског процесног права, управног и радног права.

Крајем 1961. године Институт је почео да развија још један облик своје активности – организовање саветовања, научних односно стручних скупова са циљем свестраног проучавања и расправљања о појединим питањима од значаја за југословенско право.²

У остваривању ових активности Институт се појављивао или као иницијатор и једини организатор скупова или је саветовања организовао на иницијативу других установа и организација или са њима у сарадњи. На стручним саветовањима и скуповима редовно је окупљао правне и друге стручњаке ради разматрања актуелних питања.

Од самог почетка рада, Институт за упоредно право развијао је и сарадњу са државним органима и установама давањем мишљења и података о појединим питањима са тачке гледишта упоредног права и законодавства и праксе појединих земаља. Већ у првој деценији његовог рада препознато је да се „иза ове лапидарне формулације крију (...) читаво једно богатство различитих облика сарадње Института са домаћим органима, установама и организацијама и пружања најразноврсније помоћи у њиховом раду”.³

Различити нивои и облици успешне сарадње са научним установама, државним органима и организацијама били су омогућени тиме што се у Институту није одвијала само научноистраживачка делатност, него је он деловао и као једини

2 М. Тороман, „40 година рада Института за упоредно право (1956-1996)”, *Сйрани йравни живой*, 1-3/1996, 14.

3 „10 година рада Института за упоредно право”, *Сйрани йравни живой*, 50/1966, 33.

документациони центар у некадашњој Југославији специјализован за изучавање страних права. Стога су сарадници Института могли извршити стручну експертизу било ког конкретног правног питања у вези са страним правом за које би корисници били заинтересовани и понудити могуће решење. У поменутом периоду у Институту су систематски припремани елаборати на различите теме према захтевима савезних и републичких органа, превођени су домаћи уставни и законски текстови на француски и енглески језик, а такође је редовно излазио и билтен *Полис страних књија из области права у библиотеци Института за уједно право*. Од нарочитог значаја била је сарадња Института са Француским центром за упоредно право у Паризу, Центром за истраживања о СССР-у и земљама Истока у Стразбуру, Институтом за развој управљања у Каиру, Међународним удружењем за правне науке у Паризу.

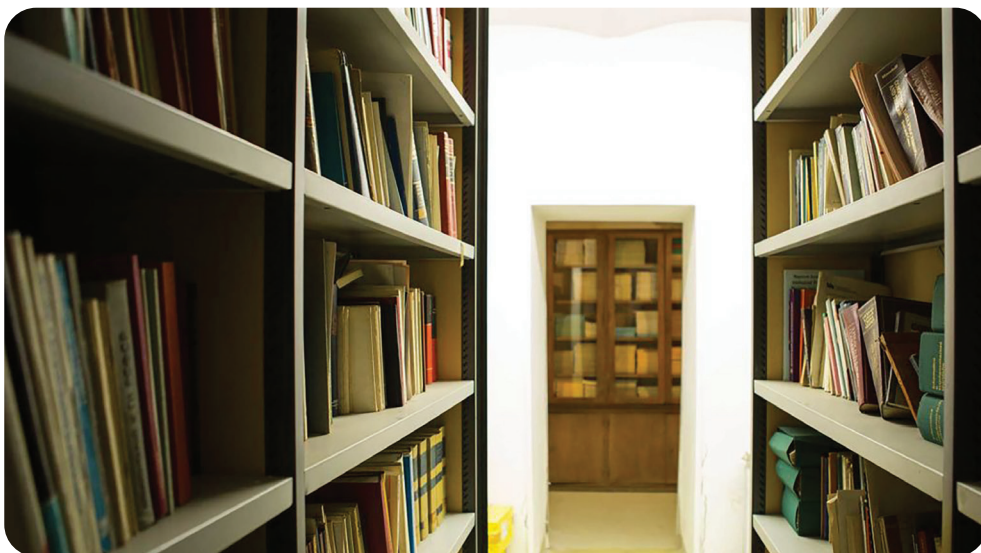
У сврхе упознавања иностранства са домаћим правом, у Институту су припремани национални реферати за конгресе упоредног права који су се сваке четврте године одржавали у организацији Међународне академије за упоредно право. У периоду од 1958. до 1986. године представници Института учествовали су на конгресима у Бриселу, Хамбургу, Упсали, Пескари, Техерану, Будимпешти и Сиднеју/Мелбурну. Национални реферати са конгреса објављени су у посебним публикацијама. Одлуком надлежних државних органа Институт за упоредно право именован је за националног представника Југославије у Сталном бироу Хашке конференције за међународно приватно право и у Међународном институту за унификацију приватног права у Риму (UNIDROIT). За потребе UNIDROIT 1961. године извршена је упоредна анализа 11 европских законодавстава о форми тестаментa (објављено на француском језику). Нарочито је била значајна сарадња која је претходила састављању Једнообразног закона о међународној продаји и куповини робе (од UNCITRAL-a), као и приликом разматрања Међународне конвенције о утврђивању квалитета робе.

Током осамдесетих година XX века делатност Института била је усмерена на реализацију пројеката на теме које одређује Републичка заједница науке Србије. Реализовани су интердисциплинарни петогодишњи пројекти претежно из области међународног уговорног права и међународног пословног права, али и из других области. У неким пројектима Институт учествује као партнер уз носиоца – Правни факултет Универзитета у Београду, односно Институт друштвених наука тог факултета. За потребе органа и радних организација од 1982. до 1986. године реализовано је 30 пројеката из јавног права и 26 из области грађанског права. Истовремено је настављено са сачињавањем упоредних експертиза, давањем мишљења и података из страног права, законодавства и праксе према захтевима корисника, као и са објављивањем публикација посвећених појединим гранама права, страним правним системима или страним законодавствима. У поменутом периоду успостављена је сарадња са швајцарским Институтом за упоредно право у Лозани (1982) и Европским центром за друштвене науке и документацију у Бечу (1986).

Институт за упоредно право у деведесетим годинама XX века

Због распада СФРЈ, грађанског рата и неповољне политичко-економске ситуације, период деведесетих година прошлог века карактерише рад у изузетно тешким условима, без савремене правне литературе и без довољно опреме. Упркос томе, Институт за упоредно право успевао је да опстане, да сачува своју основну делатност и да – захваљујући пре свега ентузијазму сарадника – своју експертизу шири и унапређује. У складу са новим Законом о научноистраживачкој делатности (1991), измењена је организациона структура Института – појављују се Управни одбор и директор као органи управљања, док Научно веће има улогу стручног органа.

У овом периоду, Институт је укључен у рад на интердисциплинарном пројекту чији је носилац био Правни факултет у Београду, где је био носилац и извршилац на три потпројекта. Институт за упоредно право је, у својству носиоца пројекта, за период 1991–1996. године са Републичком заједницом науке закључио уговоре о изради два интердисциплинарна научноистраживачка пројекта „Савремена схватања слободе и права човека и грађанина у упоредном и међународном праву и њихова заштита” (руководилац проф. др Владимир Јовановић, а затим проф. др Милорад Јосиповић) и „Нови организациони и привредноправни облици међународног пословања (предузећа, друштва, уговори) у упоредном праву” (руководилац др Зоран Радовић). У петогодишњем периоду, од 1996. до 2000. године, реализована су два пројекта по уговору са Републичком заједницом науке. Пројектом из области јавног права под насловом „Слободе, права и дужности човека и грађанина – њихова заштита и границе вршења у упоредном и међународном праву” руководила је др Зорица Радовић, а пројектом из области приватног права „Промет роба и услуга у упоредном праву” руководио је др Зоран Радовић.

Институт наставља да реализује истраживачке пројекте за поједине органе, организације и привредне субјекте, али се њихов број временом постепено смањивао и свео на „консалтинг и припремање потребне документације неопходне за решавање појединих правних питања односно на припрему елабората.”⁴

Рад Института у XXI веку

У новом миленијуму оживљава научни интерес за упоредноправна истраживања, првенствено у вези са процесом адаптације држава Централне и Источне Европе (некадашњих социјалистичких земаља) европским интеграцијама. У таквим условима, показале су се предности Института за упоредно право, који је, захваљујући дугој традицији праћења развоја како западноевропских тако и социјалистичких права, могао на вишем нивоу да се бави упоредним истраживањима него сличне установе у Европи, посебно у земљама ранијег Варшавског уговора.

У области правне компаративистике, пред Институт за упоредно право постављен је задатак да одговори на три основна изазова:⁵

- приближавање Србије и Црне Горе европским интеграцијама у правном смислу;
- јачање улоге у области међународноправне компаративистике, имајући у виду да се након 2000. године држава поново активно укључила у УН и њене агенције; и
- реализацију квалитетних компаративних истраживања на темељу којих се припремају фундаментални законски пројекти у новој држави, у складу са јачањем друштвене свести о значају права и правне државе.

4 М. Тороман, „40 година рада Института за упоредно право”, *Сйрани йравни живойи*, 1–3/1996, 14.

5 *Првих 50 година Инстийиуиша за уйоредно йраво* (ур. В. Ракић Водинелић *et al.*), Институт за упоредно право, Београд 2006, 12–13.

Институт за упоредно право је у првој деценији XXI века реализовао неколико вишегодишњих пројеката, међу којима су:

- „Хармонизација југословенског права са правом Европске уније” (2001–2003); наручилац пројекта: Швајцарска агенција за развој и сарадњу (Swiss Agency for Development and Cooperation – SDC); руководилац: др Оливер Николић;
- „Хармонизација југословенског права са привредним правом Европске уније и стандардима Савета Европе” (2002–2005); пројекат Министарства науке и заштите животне средине бр. 1255; и
- „Право СЦГ и међународне судске институције” (2006–2010); пројекат Министарства науке и заштите животне средине РС 149023 Д; руководилац: др Јован Ћирић.

У истом периоду реализовани су и пројекти краћег трајања на којима су били ангажовани поједини сарадници Института, а који су обухватили широк дијапазон тема: јавне бележнике, просветне савете, реформу парничног поступка и реформе у култури. Наручиоци пројеката били су министарства надлежна за дате области и различите међународне организације.

Институт је у том периоду имао значајну улогу и у изради модела и нацрта закона у различитим областима (са пратећим упоредноправним студијама). Тако су израђени нацрти: закона о корпорацији за осигурање стамбених кредита, о култури, о дијаспори, о задругама, културним добрима, трговини, модел закона о додатном здравственом осигурању, модел антидискриминационих закона, акциони план реформе система одбране и пратећи модел закона и други правни

акти, као и коментар војног законодавства. Ове активности реализоване су у сарадњи и уз подршку министарстава надлежних за ове области.

Сарадници Института били су ангажовани и на спровођењу активности у вези са приступањем Европској унији учешћем у изради Националне стратегије за приступање Србије и Црне Горе Европској унији. Институт је свој допринос дао и приликом приступања Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода, израдом студије усклађености југословенског права са Конвенцијом коју је наша делегација приложила приликом приступања Конвенцији.

Друга деценија XXI века доноси рад на вишегодишњем пројекту (2011–2019) Министарства просвете, науке и технолошког развоја „Српско и европ-

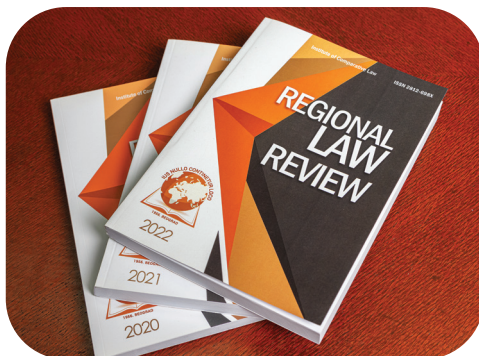
ско право – упоређивање и усаглашавање” (ев. број 179031) којим су руководили др Јован Ђирић (2011–2016) и проф. др Наташа Мрвић Петровић (2017–2019). Поред овог, реализовани су и бројни пројекти краћег трајања уз финансијску подршку домаћих министарстава, јавних агенција, јединица локалне самоуправе, као и иностраних влада, међународних тела и организација попут Савета Европе и Европске уније.⁶

Институт је наставио традицију одржавања конференција на којима су се окупљали угледни стручњаци из земље и света из свих области права, међу којима се по континуитету истичу:

- конференције посвећене одштетном праву и праву осигурања, у чију се организацију Институт укључује од 2016. године, уз Удружење за одштетно право и подршку Правосудне академије;
- конференције посвећене финансијском криминалитету, организованом криминалитету и сл., реализоване од 2018. године у сарадњи са Институтом за криминолошка и социолошка истраживања;
- три међународне конференције одржане у Црног Гори (2015, 2019. и 2023. године), организоване у сарадњи са Митрополијом црногорско-приморском, посвећене различитим аспектима државно-црквеног права и једна национална научна конференција (2021) на исту тему; као и
- конференција *Regional Law Review* посвећена праву земаља региона, коју Институт организује од 2020. године⁷, представљајући форум за научнике који истражују актуелне теме у својим земљама како би се подстакла дискусија о актуелним питањима, постигнућима и тенденцијама у развоју правне науке.

Поред наведених конференција, Институт је организовао научне скупове на друге актуелне теме са којима су се држава и друштво суочавали у одређеном тренутку (елементарне непогоде, мигрантска криза, утицај интернета и дигитализације, реформа финансирања науке) или је повод скупа било обележавање неког значајног догађаја из домаће или светске (правне) историје.

Када сагледамо историју Института, можемо рећи да се његове активности од оснивања до данас нису мењале, али да је начин њихове реализације трпео одређене измене условљене друштвеним и технолошким променама. Део активности Института усмерен

6 Детаљан опис пројеката за период 2011–2021. године доступан је у монографији поводом 65 година рада Института. А. Вишекруна, В. Чоловић, М. Марков (прир.), *65 година Института за упоредно право*, Институт за упоредно право, Београд 2021, 77–87.

7 Партнерске организације су: Правни факултет Универзитета у Печују (од 2020. до данас), Правни факултет Универзитета у Љубљани (од 2022. до данас) и Правни факултет Универзитета у Летонији (од 2023. до данас), док је Правни факултет Универзитета у Осијеку био саорганизатор у периоду од 2020. до 2022. године.

је на дисеминацију, промоцију и популаризацију резултата истраживања путем друштвених мрежа. У циљу популаризације и промоције рада Института, крајем 2022. године, оформљено је Одељење за промоцију резултата научног рада Института. Рад Одељења је фокусиран на уређивање сајта Института за упоредно право, Линкедин (*Linkedin*) и Инстаграм (*Instagram*) странице. На овим платформама редовно се објављују вести о догађајима одржаним на Институту за упоредно право и учешћима истраживача Института на научним скуповима, о студијским боровцима и сл., потом најаве догађаја у (са)организацији Института. Редовно се ажурира и каталог издања.

Од средине 2023. године садржина сајта обогаћена је страницом блога Института за упоредно право где се редовно објављују научни и стручни текстови његових истраживача, али и других истраживача са којима Институт сарађује, чиме се подстиче њихово шире укључивање и размена идеја о актуелним темама из области права.

Институт за упоредно право од септембра 2022. године са успехом организује Научни семинар у форми предавања и округлих столова на интригантне теме које окупирају правничку јавност, као и у форми обука којима се унапређују знања и вештине истраживача. Научни семинари се често организују уз укључивање истраживача из партнерских институција и окупљају не само истраживаче Института већ и представнике различитих научно-образовних и других институција, као и представнике привреде.

У циљу повећања видљивости и утицаја научних публикација Института редовно се одржавају промоције његових издања.

У складу са Платформом за отворену науку матичног министарства, Институт за упоредно право од марта 2022. године има институционални репозиторијум у који се похрањују резултати истраживача запослених у Институту. Највећи проценат радова (97%) од укупно 2009 унетих доступан је у отвореном приступу, чиме се доприноси видљивости рада Института, осигурава лакши приступ научним достигнућима и подстиче размена знања и идеја. Репозиторијум је повезан са платформом еНаука тако да је унос метаподатака о резултатима истраживача у еНауку олакшан.

ПРИЗНАЊА КОЈА ДОДЕЉУЈЕ ИНСТИТУТ ЗА УПОРЕДНО ПРАВО

Приликом обележавања 40-годишњице Института за упоредно право, 1996. године, др Борис Кривокапић је добио признање Института. Др Борис Кривокапићу је 2006. године уручена награда „Професор др Борислав Т. Благојевић” за најбоље дело из области упоредног и европског права објављено у Србији и Црној Гори у периоду 2004–2005. године.

Поводом јубилеја 60 година Института за упоредно право, 2016. године, посебно смо се захвалили др Види Чок, доајену не само нашег Института већ и (југословенске) правне науке. Она је говорила о првим данима Института за упоредно право и том приликом доделили смо јој плакету почасног члана. Те године из реда запослених награђени су проф. др Владимир Чоловић и Вера Допша.

Поводом 65 година Института, на прослави организованој 2021. године, додељена су признања „Др Борислав Благојевић“ проф. др Наташи Мрвић Петровић за резултате у научноистраживачком раду, др Јовану Ђирићу за допринос развоју Института и мср Александри Вишекруни као најбољем младом истраживачу.

У знак сећања на прерано преминулог колегу др Стефана Андоновића, установљена је награда која носи његово име као подстицај научном стваралаштву младих истраживача, студената докторских студија и доктора наука. Награда се додељује на јавном конкурс за најбоље радове на теме које је др Андоновић истраживао. Први добитници били су мср Василије Марковић (прва награда), мср Милена Момчилов (друга награда) и мср Бојана Арсенијевић (трећа награда). Наредне године лауреати су били мср Антоније Живковић (прва награда), мср Јанко Балшић (друга награда) и мср Љубомир Тинтор (трећа награда). Лауреати 2025. године су мср Тамара Тасић (прва награда), др Тијана Ковачевић (друга награда) и мср Анђела Пековић (трећа награда).

ПРИЗНАЊА ИНСТИТУТУ ЗА УПОРЕДНО ПРАВО

Институт за упоредно право одликован је 1981. године Орденом заслуга за народ са сребрним венцем које му је Председништво СФРЈ доделило поводом 25-годишњице постојања „за нарочите заслуге у научноистраживачком раду и значајан допринос развоју и унапређивању теорије и праксе упоредног права”⁸. Први директор Института, професор др Борислав Благојевић, одликован је Орденом Републике са златним венцем „за нарочите заслуге на пољу јавне делатности којом се доприноси општем напретку земље”. Први сарадници Института – др Вида Чок, др Миодраг Јањић, др Марија Тороман, др Јелена Вилус и др Стеван Мијучић одликовани су Орденом рада са златним венцем „за радни допринос успешном остваривању задатака Института за упоредно право и допринос развоју науке упоредног права”.

Поводом 60 година постојања и рада Институт је одликован Златном медаљом за изузетне заслуге у развоју правне науке, на Сретење 2016. године, током обележавања Дана државности Републике Србије.

⁸ М. Тороман, „Прослава двадесет пет година постојања и рада Института за упоредно право и 70 година живота проф. Борислава Благојевића”, *Сјрани љавни живој*, 113/1981, 22.

САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

Институт за упоредно право остварује успешну сарадњу са бројним домаћим и страним институцијама као што су: научни институти, факултети, универзитети, државни органи, академије наука, владине и невладине агенције, привредна друштва, као и друге институције, организације и тела.

Институт за упоредно право био је представник Југославије у Сталном бироу Хашке конференције за међународно приватно право. У својству националног представника Југославије, одржавао је редовне контакте са Сталним бироом у периодима између појединих конференција, а за саме конференције припремао је материјале и организовао изграђивање ставова југословенских представника.

Посебно истичемо да је данас Институт за упоредно право у име Републике Србије овлашћени представник у Институту за унификацију приватног права (UNIDROIT) са седиштем у Риму. Институт је институционални члан Европског правног института (European Law Institute – ELI) са седиштем у Бечу и његови представници редовно учествују на годишњој скупштини Европског правног института. Институт је члан Заједнице института Србије (ЗИС), а његови истраживачи су бирани у тела ЗИС-а и својим радом активно доприносе унапређењу положаја научне заједнице, а посебно друштвених наука, у Републици Србији.

Досадашњи рад Института обележиле су и бројне сарадње са домаћим и страним институцијама.

Државни органи Републике Србије:

- Министарство науке, технолошког развоја и иновација
- Министарство правде
- Министарство спољних послова
- Министарство културе
- Агенција за реституцију
- Агенција за управљање лукама
- Заштитник грађана
- Покрајински заштитник грађана – Омбудсман
- Град Нови Сад
- Повереник за заштиту равноправности
- Агенција за спречавање корупције

Институције у Републици Србији:***Образовне и научне институције:***

- Српска академија наука и уметности
- Правни факултет Универзитета у Београду
- Правни факултет Универзитета у Новом Саду
- Правни факултет Универзитета у Нишу
- Криминалистичко-полицијски универзитет у Београду
- Правни факултет Универзитета у Крагујевцу
- Правни факултет Универзитета у Приштини са седиштем у Косовској Митровици
- Институт за криминолошка и социолошка истраживања
- Институт за међународну политику и привреду
- Институт за европске студије
- Институт друштвених наука – институт од националног значаја за Републику Србију
- Правни факултет Универзитета Унион, Београд
- Правни факултет за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија, Нови Сад
- Департман за правне науке Државног универзитета у Новом Пазару
- Факултет за европске правно-политичке студије, Нови Сад
- Институт економских наука
- Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду
- Институт за педагошка истраживања
- Институт за физику – институт од националног значаја за Републику Србију
- Факултет безбедности
- Институт за вештачку интелигенцију Србије
- Институт за технологију нуклеарних и других минералних сировина

Остале институције, привредна друштва и агенције:

- Патријаршијски управни одбор Српске православне цркве

- Завод за уџбенике и наставна средства
- Службени гласник Београд
- Београдски центар за људска права
- Центар за унапређивање правних студија
- Синдикат лекара и фармацеута Србије
- Синдикат судских вештака Србије
- Адвокатска комора Србије
- Центар за евалуацију у образовању и науци
- Српско социолошко друштво
- Светигора
- Intermex
- Државна лутрија Србије
- Удружење осигуравача Србије
- Компанија „Дунав осигурање”
- Јужноевропски центар за правна истраживања
- Топлички центар за демократију и људска права
- Фонд за отворено друштво
- Југоимпорт а. д. Београд
- Геронтолошко друштво Србије
- Удружење за одштетно право, Београд
- Друштво судија Србије
- Удружење јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца

Међународне и друге организације за сарадњу:

- Савет Европе
- Swiss Agency for Development and Cooperation, Србија
- Француски институт (Institut Français)
- GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit, GmbH)
- Heinrich-Böll-Stiftung
- Deutsche Stiftung für internationale rechtliche Zusammenarbeit (IRZ)
- USAID

Институције у земљама региона:

- Православна Митрополија црногорско-приморска
- Правни факултет Универзитета Доња Горица из Подгорице
- Правни факултет Универзитета у Осијеку, Хрватска
- Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Република Српска, БиХ
- Правни факултет Универзитета у Бањој Луци, Република Српска, БиХ
- Паневропски Универзитет „Апеирон”, Бања Лука, Република Српска, БиХ
- Омладински научни институт, Бања Лука, Република Српска, БиХ
- Истраживачки центар, Бања Лука, Република Српска, БиХ

Институције у другим државама:

- Centre Européen Universitaire de Nancy, France
- Institute of Comparative Law, Lausanne, Switzerland
- European Law Institute, Vienna, Austria
- Institute for Federalism, Fribourg, Switzerland
- Aire Centre, London, United Kingdom
- Central European University, Budapest, Hungary
- Faculty of Law, Pecs, Hungary
- IRISS – Istituto di Ricerca su Innovazione e Servizi per lo Sviluppo, Naples, Italy
- Università degli Studi di Firenze - Dipartimento di Scienze Giuridiche
- Università degli Studi di Salerno - Dipartimento di Scienze Giuridiche
- Департман за правне и друштвене науке Универзитета “Niccolo Cusano” у Риму
- Europe Institute, Zurich, Switzerland
- CIDS, Centre for Integrity in the Defence Sector, Norway
- Institute for Education, Documentation and Research of Holocaust – Shem Olam (IHSEO)
- Agency of Public Administration and Government of Norway
- UNCITRAL (Комисија УН за међународно трговачко право)
- UNIDROIT (Међународни институт за унификацију приватног права)
- UNICRI (Агенција УН за борбу против организованог криминала)
- Правни факултет, Универзитет у Сао Паулу, Бразил

ПРОЈЕКТИ И ИСТРАЖИВАЊА ИНСТИТУТА 2021–2025.

Настављајући дугу традицију научноистраживачког рада, у периоду од 2021. до 2025. године Институт је учествовао у реализацији више истраживања и пројеката.

Институт за упоредно право реализује истраживања на основу уговора о реализацији и финансирању научноистраживачког рада НИО, уз финансијску подршку Министарства науке, технолошког развоја и иновација. Предмет истраживања обухвата критичку анализу законодавних решења у другим државама и наднационалним организацијама, као и новине у међународном праву, чиме се доприноси развоју правне науке, креирању модерног законодавства и квалитетном решавању савремених правних изазова значајних за правни систем Републике Србије, њену привреду и њене грађане.

Активности на реализацији истраживања подразумевају: израду научних монографија и тематских зборника из различитих области јавног и приватног права, организацију научних скупова са учешћем домаћих и страних стручњака из различитих

области права, као изучавање изазова са којима се суочавају правници из Европе и света услед нових тенденција у развоју јавног и приватног права. У оквиру својих активности, истраживачи Института остварили су резултате у погледу припреме докумената за утврђивање јавних политика, као што су израда модела и нацрта закона у различитим областима права, давање стручних мишљења, израда стручних елабората, студија и анализа.

Друштвени значај истраживања произилази из њихових циљева. Прво, резултати истраживања доприносе развоју домаће правне науке у којој још нису довољно испитани сви правни аспекти нових друштвених изазова, попут дигиталне технологије и вештачке интелигенције, нити су објашњене динамичне промене које се одвијају у европском политичко-правном простору (како у домену међународног, тако и јавног и приватног права), а које условљавају потребе мењања домаћег права и правне праксе. Друго, резултати истраживања омогућавају да се према међународним стандардима и идентификованим примерима добрих страних правних решења, са којима су упоређени домаће право и пракса, препоруче унапређења домаћег правног оквира како би се постигао напредак у развоју владавине права и заштите људских права као предуслов придруживању Европској унији, јачању правне сигурности грађана и стварању повољнијег амбијента за пословање привредних субјеката. Због тога истраживања директно резултирају иницијативама за измене постојећих и усвајање нових прописа, као и за промене или дефинисање јавних политика, у складу са нашом правном традицијом, особеностима нашег правног система и потребама развоја нашег друштва.

Поред активности које се реализују у оквиру годишњих кровних пројеката Института за упоредно право, под његовим окриљем, у периоду 2021–2025. године реализовани су и други уже опредељени научни и стручни пројекти краћег трајања, уз финансијску подршку различитих тела и организација.

Назив пројекта: Упоредна студија о правним оквирима од значаја за интегритет у одабраним државама Западног Балкана

Финансијска подршка: Влада Краљевине Норвешке – Centre for Integrity in the Defence Sector (CIDS)

Период реализације: фебруар–септембар 2021. године

Циљ пројектних активности био је да се испита усклађеност националних правних оквира са међународним стандардима у шест правних области од значаја за интегритет, у четири земље у којима ЦИДС активно пружа подршку националним државним органима. Ради се о областима: управљања људским ресурсима, сукоба интереса, приступа информацијама од јавног значаја, јавних набавки, заштите узбуњивача и незаконитог налога претпостављеног. У оквиру студије анализиран је правни оквир (устав, уставни закони, закони, подзаконски акти), а није се испитивала пракса, која не зависи само од квалитета правног оквира већ и од ширег друштвеног контекста и политичке културе сваке земље. Анализом су обухваћени правни оквири који се тичу јавних службеника, као и прописи који се односе на сектор безбедности, тачније на полицијске службенике и војна лица.

За потребе студије развијена је посебна методологија оцењивања степена усклађености националних правних оквира са међународним стандардима. Прво су идентификовани релевантни међународни стандарди и индикатори за сваку област. Приликом формулисања стандарда и индикатора у обзир су узети СИГМА Принципи јавне управе, Конвенција УН против корупције, Кодекс понашања Савета Европе, RTI рангирање, као и други релевантни међународни инструменти тврдог и меког права, те најбоље упоредне праксе. На основу квалитативне оцјене, засноване на дубинској анализи, извршена је квантификација усклађености националних правних оквира у односу на сваки стандард.

Студија такође садржи и осврт на промене како у међународним стандардима тако и у националним законодавствима од 2013. до 2021. године.

На пројекту су учествовали др Ана Кнежевић Бојовић (руководилац пројекта), др Весна Ћорић, др Јелена Костић, др Александра Рабреновић, др Мирјана Глинтић, др Марио Рељановић, др Мирослав Ђорђевић, мср Јована Мисаиловић, као и др Марина Матић Бошковић из Института за криминолошка и социолошка истраживања.

Назив пројекта: Упоредноправна анализа права банака на наплату трошкова обраде кредита

Финансијска подршка: Адвокатска комора Србије

Период реализације: новембар–децембар 2021. године

Предмет пројекта је упоредноправна анализа правне регулативе и судске праксе у решавању питања пуноважности клаузула у уговорима о кредиту којима банке (кредитне институције) од корисника кредита наплаћују трошкове обраде кредита. Истраживање је обухватило: Чешку, Пољску Мађарску, Немачку, Аустрију, Француску, Словачку, Бугарску, Хрватску, Словенију, Босну и

Херцеговину, Северну Македонију и Црну Гору. Додатно су у овом погледу анализирани и прописи Европске уније, као и пракса Суда правде Европске уније. Посебан део има за предмет и законску регулативу у Републици Србији.

У оквиру анализе прописа обухваћени су само они прописи и њихова правила која су, на основу спроведеног упоредноправног истраживања, оцењена као релевантна за питање накнаде трошкова обраде кредита. У погледу систематике, анализа сваког појединог правног система започиње дефиницијом уговора о кредиту у општем пропису који уређује уговорне односе, како би се испитало да ли је тим одредбама регулисано и питање накнаде трошкова кредита. Такође, представљена су и законска правила која регулишу питање неправичних уговорних одредаба с обзиром на то да се (не)законитост уговорних одредаба којима се уређује право банке да од клијента наплати и трошкове кредита разматра управо у светлу тих правила, на основу којих се утврђује да ли су те уговорне одредбе ништаве или пуноважне. Након тога, изложена су решења специјалних прописа из области потрошачких уговора о кредиту, и то оних правних норми које су значајне за питања трошкова кредита и њихове наплате. Имајући у виду да је пракса страних националних судова објективно мање доступна за анализу него страни национални прописи, део анализе тог питања у раду је обављен на основу расположивих података.

У оквиру домаћег права изложени су релевантни домаћи прописи, без праксе домаћих судова. Наиме, у јавности су довољно познати ставови домаћих судова о праву банака на наплату трошкова кредита с обзиром на то што оно већ неко време привлачи велику пажњу и најшире јавности. Део излагања о домаћим прописима обухвата и одабране ставове правне науке о начелима облигационих односа која су за ово питање посебно значајна.

Резултат пројекта је студија и анализа јавне политике (М123) „Упоредноправна анализа права банака на наплату трошкова обраде кредита”.

На релизацији пројекта радила су три истраживача – др Катарина Јовичић (руководилац пројекта), др Милош Станић и др Јелена Костић.

Назив пројекта: Израда аналитичког документа „Развој модела за усклађивање Републике Србије са пресудама Суда правде ЕУ које су извор права и модели за праћење пресуда/мишљења/ студија Европског суда за људска права и Венецијанске комисије”

Финансијска подршка: Министарство за европске интеграције Републике Србије

Период реализације: април–јун 2023. године

Истраживање је спроведено за потребе Министарства за европске интеграције ради проналажења најпогоднијег институционалног механизма за усклађивање са правним тековинама ЕУ и праћење пресуда Европског суда за људска права и мишљења Венецијанске комисије. Анализа се фокусира на три преговарачка поглавља (Поглавље 7 – Интелектуална својина, Поглавље 23 – Пра-

восуђе и основна права и Поглавље 27– Заштита животне средине) како би се утврдило да ли се механизам може применити и на друга поглавља. Документ наглашава да Србија нема централизован механизам за праћење и усклађивање са праксом Европске уније и Европског суда за људска права, те препоручује његово успостављање. Развијене су смернице за обуку државних службеника у претраживању релевантних база података и идентификовању одлука које треба ускладити са правним актима ЕУ. Ове смернице су кључне за успешан процес приступања Србије ЕУ и спречавање фрагментације међународног права.

Резултат рада на пројекту је студија и анализа јавне политике (М123).

На пројектним активностима било је ангажовано шест истраживача Института – др Весна Ћорић (руководилац пројекта), др Владимир Ђурић, др Јелена Ћеранић Перишић, др Ана Кнежевић Бојовић, мср Александра Вишекруна и мср Василије Марковић.

Назив пројекта: Израда анализе националног законодавства о правном основу у складу са којим се правила јавних набавки садржана у међувладиним споразумима који омогућавају директну доделу субјектима сматрају усаглашеним са: начелима наведеним у члану 11. Закона о јавним набавкама; Споразумом о стабилизацији и придруживању; као и са Уставом Републике Србије.

Финансирање: Министарство за европске интеграције Републике Србије

Период реализације: мај 2023. године

Пројекат је обухватио детаљну анализу националног правног оквира који регулише поступке јавних набавки на основу међудржавних споразума, који омогућавају директно додељивање уговора одређеним субјектима. Циљ пројекта био је да се разјасни у којој мери оваква пракса директне доделе уговора у оквиру међудржавних споразума одговара уставним и међународним обавезама Републике Србије, као и да се идентификују евентуалне правне неусаглашености и области које је потребно ускладити са стандардима Европске уније.

На изради пројекта учествовала су два истраживача др Јелена Костић (руководилац пројекта) и др Владимир Ђурић.

Назив пројекта: Упоредноправна анализа политике двојног држављанства и услова за остваривање бирачког права

Финансијска подршка: Савез Срба из Црне Горе

Период реализације: јун–август 2024. године

Циљ пројекта била је анализа законодавног оквира и праксе у погледу остварења двојног држављанства и бирачког права путем израде студије – упоредноправне анализе политике двојног држављанства и услова за остваривање бирачког права у контексту усаглашавања црногорског законодавног оквира са европским и демократским стандардима у овој области. У анализи

су коришћењем нормативног и упоредноправног метода анализирана решења која се тичу одговарајућег нормативног оквира у погледу остварења двојног држављанства и бирачког права на примерима бројних земаља широм света. У мери која је била неопходна и одређена пројектним задатком, анализирана је такође и пракса држава у овој материји. Нормативно гледано, обрађене су релевантне међународне конвенције. Након тога, анализирани су правни оквири, пре свега уставног и законског карактера или ранга, и то у државама које су одабране као релевантне у овој материји у циљу анализирања различитих решења. Анализа садржи резултате упоредне студије у вези са осетљивим питањима двојног држављанства и пребивалишта и њиховом повезаности са бирачким правом, при чему скреће пажњу на најновије трендове у погледу либерализације политике двојног држављанства у европским земљама. Истовремено је елаборат и инструмент јавне политике у коме су представљани конкретни предлози како да Црна Гора усклади свој правни оквир са описаним трендовима. Начин на који је анализа извршена надилази потребе наручиоца и резултати истраживања могу бити од користи и за законодавца у Републици Србији.

У реализацији пројекта учествовала су три истраживача – др Милош Станић, др Владимир Микић и мср Василије Марковић.

Назив пројекта: Strengthening independence and accountability of the judiciary

Финансијска подршка: Савет Европе

Период реализације: фебруар 2021–мај 2022. године

Пројекат је реализован на основу уговора од 8. 2. 2021. године, закљученог са Саветом Европе на основу оквирног споразума ВН 4661/2019/10 у склопу програма Савета Европе и Европске уније за подршку реформама у области владавине права у земљама Западног Балкана и Турске 2019–2022 (CoE, EU Programme Horizontal Facility for the Western Balkans and Turkey 2019–2022, II).

Пројекат је утемељен на утврђеним акционим плановима за примену националне Стратегије развоја правосуђа за период 2020–2025. године. Бенефицијари пројекта били су Високи савет судства, Високи савет тужилаштва, Правосудна академија и Министарство правде. У циљу остварења резултата пројекта одржан је округли сто под називом „Механизми координације између извршне и судске власти“, у Београду, 14. јуна 2021. У јулу 2021. године припремљен је завршни извештај са препорукама за систем поверљивог саветовања судија и тужилаца о етичким питањима. У децембру 2021. године објављена је брошура о међународним стандардима поштовања рада правосудних органа од стране јавних званичника чији је коаутор др Ана Кнежевић Бојовић, виши научни сарадник Института за упоредно право. Документ прати реализацију Ревидираног акционог плана за Поглавље 23, пружа преглед стандарда усмерених на пуно поштовање судских одлука и рада судова и јавних тужилаштава од стране јавних званичника и народних посланика, те преглед одговарајућег правног оквира у Републици Србији.

У реализацији пројекта учествовала су четири истраживача Института – др Ана Кнежевић Бојовић, др Весна Ћорић, др Милица В. Матијевић и др Мирјана Глинтић.

Назив пројекта: Support for implementation of the judicial reform in Serbia

Финансијска подршка: Савет Европе

Период реализације: јануар 2023–

Пројекат „Подршка имплементацији реформе правосуђа у Србији” закључен 3. 11. 2022. године са Саветом Европе, реализован је 2023. године као компонента трећег трогодишњег пројекта (2022–2024) Савета Европе на реформи правног система, јачању владавине права и хармонизације права Србије са европским стандардима, сагласно националној Стратегији развоја правосуђа за период 2020–2025. године

Циљ пројекта био је давање доприноса процесу консолидације владавине права у Србији, путем подршке у унапређењу реформи правосудног система, са посебним освртом на развој законодавства и праксе који се тичу независности и одговорности правосуђа, приступа правди, обуке судија и тужилаца, и хармонизације судске праксе. Пројекат је био платформа за дискусију и подршку даљем усклађивању српског законодавног и институционалног оквира са европским стандардима, укључујући препоруке надзорних и консултативних тела Савета Европе, са Поглављем 23 правних тековина ЕУ, као и са другим стандардима ЕУ. Имајући у виду да је реч о вишегодишњем пројекту, остварен је значајан утицај на законодавни процес – експертиза сарадника Института донела је модерна решења у процесу реформе правосуђа у контексту Поглавља 23 и стандарда Савета Европе. Израђена је публикација „Српски кораци ка европском правосуђу”; анализа регулаторног оквира у вези са запосленима у правосуђу и нацрт кључних препорука које треба да послуже као смернице за доносиоце одлука како би се креирао будући законодавни оквир који ће регулисати статус запослених у правосуђу; развијена је методологија за израду вишегодишњег радног плана Правосудне академије, који је и израђен, уз препоруке за могуће измене Закона о Правосудној академији; извршено је мапирање подзаконских аката у надлежности Високог савета судства који морају бити измењени и утврђен временски оквир за њихову израду и усвајање; пружена је подршка Високом савету судства у изради нацрта правилника о вредновању рада судија и председника судова, у изради Пословника о раду ВСС. У наставку сарадње са Саветом Европе очекује се даљи рад на унапређењу правних аката у области правосуђа на основу упоредноправних анализа.

У реализацији пројекта учествовала су четири истраживача Института – др Ана Кнежевић Бојовић, др Весна Ћорић, др Милош Станић и др Мирослав Ђорђевић.

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ ИНСТИТУТА

Издавачка делатност Института омогућава дисеминацију резултата научноистраживачке делатности. Остварује се објављивањем монографија, часописа и зборника радова – тематских зборника или зборника радова са научних конференција.

Некада

Од свог оснивања Институт је настојао да упозна домаћу правну јавност са страним правом, као и иностране правнике са најважнијим аспектима домаћег права. Ова активност реализовала се путем објављивања различитих серијских публикација које су некада биле редовни део делатности Института и представљају важно сведочанство значаја и улоге Института у југословенском правном систему.

Синоптичке таблице

На основу договора са Савезним извршним већем, Институт за упоредно право је током 1973. године отпочео са радом на праћењу и анализи законодавне активности и правног живота у СФР Југославији, на основу републичких и покрајинских службених гласила. Припреман је и објављиван тематски упоредни преглед републичког и покрајинског законодавства под заједничким називом Синоптичке таблице републичких и покрајинских закона. Свака синоптичка таблица обрађује по једну област права тј. материју упоређивањем решења која садрже републички и покрајински закони који се на одређено питање односе. Од почетка до престанка објављивања ове серије осамдесетих година XX века, припремљено је више од 200 синоптичких таблица које су покривале различите области права, и то: уставно право, управно право, право самоуправљања, народну одбрану и друштвену самозаштиту, радне односе, здравствену и социјалну заштиту, грађанско право, привредно право, породично право, наследно право, кривично право и судство.

Зборник радова о страном и упоредном праву (Recueil des travaux relatifs au droit étranger et droit comparé / Collection of studies on foreign and comparative law) (1961–1969)

Посебан облик научноистраживачке делатности Института представљале су краће студије о страном и упоредном праву, објављиване у Зборнику радова о

страном и упоредном праву, који је Институт почео да издаје 1961. године. До 1969. године објављено је пет свезака (по једна сваке године). Зборник је престао да излази из финансијских разлога. Ипак, 1981. године објављена је његова последња – шеста свеска – поводом 25 година рада Института и 70 година живота професора Борислава Т. Благојевића. У Зборнику је објављено око 40 радова домаћих и 25 радова страних аутора.

Преводи уставних и законских њексџова њојединих земаља (Серија Е)

Преводи уставних и законских текстова појединих земаља груписани су у посебну серију публикација Института (Серија Е). Објављено је укупно 59 бројева превода страних законских текстова из разних области права, и то: уставног права, управног права, кривичног права, грађанског права, породичног права, наследног права, међународног приватног права, права међународних регионалних организација и права атомске енергије.

Посебно су бирани прописи који ће бити преведени како би били обухваћени и они који представљају класичне правне споменике (као што су устави и грађански законици) и актуелни прописи који су тек донети у појединим земљама, који својом оригиналношћу и савременошћу изазивају оправдан интерес домаће стручне правничке јавности. Скоро сви ови преводи, са ретким изузецима, садрже и предговор најистакнутијих правних стручњака у одређеној области права.⁹

Правни сисџеми њојединих земаља / Прељег ѡправа земаља у развоју (Серија И)

Ради упознавања домаће стручне јавности са страним правом, Институт је 1964. године започео објављивање серије публикација у којима су представљене основе државног и правног уређења других земаља, а пре свега земаља у развоју са којима је Југославија одржавала политичке и економске везе. Прве три књиге објављене су ван серије и обухватале су законодавства Гане, Либије и Индије, а након тога, због великог интересовања за материју, објављена је серија од 35 свезака.

Прељег законодавсџва у сџјраним државама (Серија Г)

Поред упознавања југословенске јавности са правним системима појединих земаља, Институт за упоредно право је још 1958. године почео са редовним праћењем текућег законодавства из разних области права у преко 30 земаља. Резултати овог рада објављивали су се у посебном билтену који је излазио тромесечно. Билтен је рађен на основу службених гласила страних држава које је документација Института редовно примала и ажурно пратила и који су служили као извор података о свим важнијим прописима тих земаља. Прописи су се срећивали по гранама права и њихови наслови, преведени на наш језик, објављивали су се у Билтену у облику фиша. На тај начин, домаћим правницима је било омогућено да буду у току законодавне активности у страним земљама. Почев

⁹ М. Тороман, „40 година рада Института за упоредно право”, *Сџјрани ѡравни живоџи*, 1–3/1996, 18.

од 1972. године садржина овога билтена допуњена је и проширена приказима најважнијих страних прописа из обрађених службених листова који су у њему нотирани у облику фиша. Током излагања серије, објављено је 96 бројева.

Друге серије њубликација

Институт за упоредно право објављивао је и друге публикације серијског карактера:

Попис страних књига из области права у библиотеци Института за упоредно право (Серија А) – шестомесечни билтен који садржи библиографске податке о свим страним књигама које се налазе у библиотеци Института и које се принављају. Излазио је од 1956. до 1991. године и објављена су 54 броја.

Серија Ф – чини је збирка чланака о упоредном праву која садржи преводе чланака страних правних писаца. Објављене су три свеске подељене по тематским целинама: појам, природа и значај упоредног права (свеска 1); домен примене, задаци и користи од упоредног права (свеска 2); и историја, метод и настава упоредног права (свеска 3). Ова збирка користила се као помоћни уџбеник на Правном факултету у Београду.

Преводи југословенских уставних и законских текстова (системских закона) (*Collection of Yugoslav Laws*) – Институт за упоредно право од 1961. године објављује посебну серију са преводима југословенских уставних и законских текстова на француском и енглеском језику. У периоду 1961–1980. године објављено је 20 свезака превода са предговорима најистакнутијих правних стручњака из области права коју покрива свеска.¹⁰

Издања Института излазила су у још неколико серија које нису заживеле и у оквиру њих објављено је свега по неколико књига (Серија Х – преводи оригиналних дела о праву одређених земаља, Серија Право спољне трговине, Серија Ваздухопловно право).

Yugoslav Law (1974–2005)

У оквиру делатности упознавања иностранства са југословенским правом, Институт за упоредно право редовно је обавештавао страну правничку јавност о најважнијим прописима који су се доносили у СФР Југославији. Одабрани текстови су се обрађивали и преводили на енглески и француски језик. Текстови су објављивани у издању Синдиката удружења правника Југославије у оквиру часописа *New Yugoslav Law / Nouveau Droit Yougoslave* од 1950. до 1967. године. Часопис је угашен због финансијских потешкоћа, али је на иницијативу Института за упоредно право 1974. године, у саиздаваштву са Синдикатом удружења правника, поново покренут под насловом *Yugoslav Law / Droit Yougoslave*. План је био да часопис излази три пута годишње на француском и енглеском језику, али по потреби и на другим језицима. Предвиђено је да садржи чланке које ће писати правни стручњаци, судске одлуке, преглед прописа у Југослави-

¹⁰ М. Тороман, „40 година рада Института за упоредно право”, *Сйрани љравни живоић*, 1–3/1996, 20–21.

ји, југословенску правну библиографију и хронику правног живота у Југославији. Покретањем часописа, његови оснивачи надали су се да ће омогућити да страни стручњаци боље упознају право у Југославији, и да ће захваљујући томе допринети превазилажењу разлика и утрти пут међусобном бољем разумевању. Стога су се у часопису превасходно објављивали чланци који имају за предмет специфичности југословенског права. Часопис је излазио од 1974. до 2005. године и у њему је објављено више од 150 чланака из разних области права.

Издавачка делатност данас

Институт за упоредно право задржао је издавачку делатност као један од главних праваца својих активности. Она се данас реализује издавањем часописа, монографија и зборника радова.

Сѝрани ѝравни живоѝ

Часопис *Сѝрани ѝравни живоѝ* је научни часопис из области правних наука који Институт за упоредно право објављује од 1956. године. Један је од најстаријих часописа у области права у нашој земљи. У почетку је био конципиран као билтен библиографско-референтног карактера, са циљем да домаћу правну јавност упозна са савременим појавама у светској правној теорији, законодавству и пракси. Садржај часописа чинили су прикази најинтересантнијих теоријских чланака, података о страном законодавству и страном судској пракси објављивани у страним правним часописима и другој сличној периодици, као и библиографски подаци о другим важнијим чланцима објављеним у страном правној периодици, који нису били приказани. Тако је током година објављено преко 7.000 приказа чланака и знатан број приказа страних законских текстова и података о страном судској пракси (редовних, управних, радних и уставних судова). С тим циљем обрађивани су сви важнији правни часописи из читавог света, на петнаестак светских језика, а приказани су чланци и други написи објављени у преко 250 страних правних часописа. Од 1962. године (од 34. броја), *Сѝрани ѝравни живоѝ* је, у правом смислу речи, постао научно-стручни часопис, јер је од тог броја, поред библиографије референтног карактера, отпочело објављивање и чланака из области страног и упоредног права, превода страних закона и повремено чланака од посебно актуелног значаја. Од тада до данас објављено је преко 1200 оригиналних, прегледних и стручних чланака, превода законских текстова, међународних конвенција, нацрта закона и конвенција.

Часопис је у почетку излазио као Серија Д Института за упоредно право (првих 137 бројева), док се од 1989. године издаје без серијске ознаке, тако да се нумерише у оквиру сваког годишта. Закључно са 2014. годином, сваке године објављивана су по три броја. Од 2015. године, часопис се објављује квартално – три издања на српском и енглеском језику, а једно искључиво на енглеском језику.

Данас часопис објављује оригиналне научне и стручне радове који се односе на међународно право и иностране правне системе, законодавства или праксу. У часопису се објављују научни и стручни чланци, коментари судских одлука, излагања са научних и стручних скупова и прикази књига.

Од 2011. године, када је први пут добио категорију M51, часопис *Сйрани йравни живоий* спада у ред високоранжираних часописа из области права и економије на листи часописа коју годишње објављује надлежно министарство. У 2024. години додељена му је категорија M24 – национални часопис међународног значаја.

Издаје се у режиму отвореног приступа од 2008. године. Индексиран је у Српском цитатном индексу (SCIndeks), Directory of Open Access Journals (DOAJ), Central and Eastern European Online Library (CEEOL), European Reference Index for Humanities and Social Sciences (ERIHplus) и Hein OnLine.

Уредници часописа били су проф. др Борислав Т. Благојевић, Никола Срзентић, проф. др Владимир Јовановић, проф. др Борис Кривокапић, проф. др Оливер Антић, др Јован Ћирић, проф. др Владимир Чоловић и проф. др Наташа Мрвић Петровић. Од 2022. године уредник часописа је др Катарина Јовичић.

Чланови редакције и уређивачког одбора часописа, током његове дугогодишње историје, били су истакнути домаћи и инострани правници из Грчке, Словеније, Италије, Швајцарске, Пољске, Хрватске, Немачке, Француске, Јужне Кореје, Јапана и Русије. Данас су чланови уредништва истакнути научни радници и стручњаци из Србије и осам европских земаља (Италија, Словенија, Словачка, Литванија, Грчка, Румунија, Црна Гора и Уједињено Краљевство).

* * *

Институт за упоредно право је саиздавач више научних часописа.

Токови осигурања (2016 – данас)

Институт за упоредно право је са компанијом „Дунав осигурање” априла 2016. године закључио уговор о саиздаваштву часописа *Токови осигурања*. Часопис се бави свим аспектима осигурања – правним, економским, технолошко-организационим, информатичким, превентивно-инжењерским и маркетиншким. Намењен је не само запосленима у друштвима за осигурање у Републици Србији већ и свима који настоје да дубље проникну у суштину осигурања и информишу се о тенденцијама у овој области у нашој земљи, региону и свету. Почев од броја 1 за 2024. годину, часопис *Токови осигурања* издаје Удружење осигураваача Србије у сарадњи са Институтом за упоредно право. Главни и одговорни уредник часописа је проф. др Наташа Петровић Томић, редовни професор Правног

факултета Универзитета у Београду, а чланови издавачког савета и редакцијског одбора су угледни професори и научни радници.

Crimen: часопис за кривичне науке (2016–2018)

Институт за упоредно право је од бр. 2 (2016) закључно са бр. 1 (2018) заједно са Правним факултетом Универзитета у Београду у сарадњи са Досије студиом и Криминолошком секцијом Српског удружења за кривичноправну теорију и праксу учествовао у издавању часописа *Crimen*.

Ревивија за европско право (2023–данас)

Од 2023. године Институт за упоредно право постаје саиздавач *Ревивије за европско право*, коју од 1999. године издаје Удружење за европско право из Крагујевца. *Ревивија за европско право* је часопис посвећен теоријским питањима права Европске уније и праву европских интеграција. У време када је покренута била је први специјализовани часопис у југоисточној Европи посвећен теоријским питањима комунитарног права. Чланови уређивачког одбора су домаћи и страни стручњаци, истакнути професори права Европске уније и међународног права са водећих европских универзитета. Аутори прилога су домаћи и страни стручњаци који пружају допринос анализи актуелности у домаћем праву, посебно у светлу хармонизације националног права са правом Европске уније.

Радно и социјално право (2023–данас)

Крајем 2023. године Институт за упоредно право постаје саиздавач часописа *Радно и социјално право – часопис за теорију и праксу радног и социјалног права*, који издаје Удружење за радно право и социјално осигурање Србије.

БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНИ ЦЕНТАР

Библиотека Института за упоредно право

Оснивање и рад Библиотеке

Оснивањем Института, почела је са радом и његова библиотека. Библиотека Института је научна библиотека која у фонду има преко 25.000 наслова, што је сврстава у ред најбогатијих правних библиотека у земљи. У њеном фонду налази се пробрана правна литература из земље и света на више десетина језика. Фонд чини грађа претежно из области права, али и сродних научних дисциплина попут социологије, политикологије, политичке економије, јавних финансија, културе, образовања и религије. Поред монографија и зборника радова, у фонду се чувају и бројни лексикони, енциклопедије, речници и приручници. У Одељењу периодике чувају се научни и стручни часописи из свих области права.

Библиотека покрива широк спектар области права: теорију и филозофију права, међународно јавно и приватно право, упоредно право, грађанско право у свим областима (стварно, облигационо, породично, наследно, трговачко, поморско, ваздухопловно), радно право, право интелектуалне својине, као и грађански судски поступак, уставно и управно право, социјалну заштиту и осигурање. Институт је 1962. године уступио све књиге (592) и часописе (15) из области кривичног права Институту за криминолошка и криминалистичка истраживања, због чега је у Библиотеци данас доступан знатно мањи број издања из ове области, али се фонд и даље активно допуњава.

Током деценија, фонд се континуирано допуњавао куповином, поклонима и разменом са институцијама и факултетима у земљи, региону и иностранству. Напредак технологије и лакша доступност информација путем различитих база података смањили су потребу за набавком одређених издања.

Библиотека је у COBISS систему (Кооперативни онлајн библиографски систем и сервис) од 2019. године. Већи део фонда доступан је за претрагу у читаоници путем система ISIS.

DOI ознаке

У оквиру издавачке делатности, од 2022. године, када је Институт постао члан CrossRef-а, посебна пажња посвећена је додели и регистрацији DOI бројева за издања Института, у складу са добром праксом у области научног издаваштва. Институт додељује и региструје DOI ознаке и региструје метаподатаке за часописе *Сјрани љавни живои*, *Ревииа за евројско љраво* и *Радно и социјално љраво* и за монографије и серијске публикације у сопственом издању. Од 2025. године, на основу исказаног интересовања, Институт је отпочео доделу и регистрацију DOI бројева на комерцијалној основи за издања других научноистраживачких организација.

Легати

У Библиотеци Института отворена су два легата – Легат проф. др Павла Николића и Легат др Јована Ћирића.

Легат проф. др Павла Николића

Легат, чији је дародавац др Оливер Николић, отворен је 18. априла 2022. године. Том приликом одржана је и промоција књиге *Constitutio lex superior*, објављене у издању Института за упоредно право, која је посвећена сећању на професора Николића.

Легат обухвата избор од 240 публикација – књига, зборника и часописа – у којима су садржани радови проф. Николића. У овој колекцији истиче се преко 50 књига на српском језику, укључујући практикуме, приручнике, монографије и зборнике, његову прву монографију *Савезна скупштина у уставном и политичком систему Југославије* (1969) и докторску дисертацију *Скупштински системи*. Легат такође садржи и више од 50 публикација на страним језицима са радовима професора Николића. Осим тога, садржи и 397 наслова који су чинили личну библиотеку професора Николића. Многе од тих књига поклон су његових пријатеља, колега и сарадника, како из земље тако и из иностранства.

Један од највреднијих делова Легата чине књиге које спадају међу најважнија дела у области уставног права.

Поред публикација, овај легат садржи и награде, медаље, плакете и захвалнице које је професор Николић добио за свој рад, као што су Краљевски орден Карађорђеове звезде, који му је додељен 1997. године и диплома почасног професора Универзитета *Colegio Mayor de Nuestra Señora del Rosario* и диплома *Doctor honoris causa*, додељена 1986. године на Универзитету у Руану.

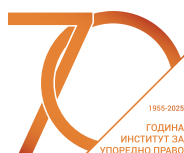

Леґаѝ гр Јована Ћирића

У Институту за упоредно право у Београду, 4. априла 2023. године, отворен је Легат др Јована Ћирића, судије Уставног суда Србије и дугогодишњег директора Института, чији је дародавац породица др Ћирића.

У Легату се налазе монографије и научни и стручни чланци које је др Ћирић објавио, зборници чији је уредник био и књиге из приватне заоставштине. Легат садржи 90 публикација, од којих су 35 зборници које је др Ћирић уредио и монографије чији је аутор. Најзначајнији зборници које је уређивао су: „Сто година од почетка Првог светског рата“, „Религија, политика, право“ и „Право на незаборав“, а монографије *Тужиоци и жрџве* и *Објективна одговорност у кривичном праву*. Остале публикације у Легату су део његове приватне колекције, књиге које је добијао на поклон или користио у свом истраживачком раду.

Значајно место заузима четрнаест фотографија на којима су важни моменати из професионалног живота и рада др Јована Ћирића: додела Сретењског орде-на, сусрет са митрополитом црногорско-приморским, господином Амфилохијем и краљевском породицом Карађорђевић, као и додела повеље проф. др Борислав Т. Благојевић, коју му је Институт за упоредно право уручио 2021. године за допринос развоју Института.

САДРЖАЈ

УВОДНА РЕЧ	5
ОСНИВАЊЕ ИНСТИТУТА ЗА УПОРЕДНО ПРАВО	6
ДЕЛАТНОСТ И ОРГАНИЗАЦИЈА ИНСТИТУТА ЗА УПОРЕДНО ПРАВО.....	7
Делатност Института за упоредно право.....	7
Организација Института.....	8
Директори Института	8
Организациона структура	12
Некадашњи истраживачи Института за упоредно право.....	13
Некадашњи запослени у библиотеци и општој служби у Институту.....	14
Истраживачи	14
Администрација	25
РАЗВОЈ ИНСТИТУТА ЗА УПОРЕДНО ПРАВО	28
Институт за упоредно право до краја осамдесетих година XX века.....	28
Институт за упоредно право у деведесетим годинама XX века.....	32
Рад Института у XXI веку	33
ПРИЗНАЊА КОЈА ДОДЕЉУЈЕ ИНСТИТУТ ЗА УПОРЕДНО ПРАВО.....	36
ПРИЗНАЊА ИНСТИТУТУ ЗА УПОРЕДНО ПРАВО	37
САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА	38
ПРОЈЕКТИ И ИСТРАЖИВАЊА ИНСТИТУТА 2021–2025.	41
ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ ИНСТИТУТА	48
Некада	48
Издавачка делатност данас	51
БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНИ ЦЕНТАР.....	54
Библиотека Института за упоредно право	54
Легати	55

